

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ปริญญาณิพนธ์
ของ
กอปรทิพย์ พร้อมเพรียง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2553

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ปริญญาณิพนธ์
ของ
กอปรทิพย์ พร้อมเพรียง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

บทคัดย่อ
ของ
กอปรทิพย์ พร้อมเพ็ญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2553

กอปรทิพย์ พร้อมเพรียง. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง*. ปรินท์นิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุรัตน์, รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ และ อัตมโนทัศน์ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 296 คน เป็นนักเรียนชาย 95 คน และนักเรียนหญิง 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (x_4) บุคลิกภาพ (x_5) อัตมโนทัศน์ (x_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน (x_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_9) และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{10})

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_2) และ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (x_3)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) อัตมโนทัศน์(X_6) และบุคลิกภาพ (x_5) ซึ่ง ทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการปรับตัวได้ร้อยละ 30.7

4. สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .983 + .236 X_{10} + .175 X_7 + .109 X_6 + .070 X_5$$

4.2 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .303 X_{10} + .198 X_7 + .137 X_6 + .113 X_5$$

FACTORS AFFECTING ON ADJUSTMENT OF THE FOURTH LEVEL,SECONDARY
GRADES 4-6 STUDENTS AT BANKAI SCHOOL IN BANKAI DISTRICT,
RAYONG PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
KOPTHIP PROMPRIANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2010

Kopthip Prompriang. (2010). *Factors Affecting on Adjustment of Fourth Level, Secondary Grades 4-6 Students at Bankai School, in Bankai District , Rayong Province.*

Master thesis, M.Ed.(Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assis. Prof. Dr. Pasana Chularut, Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study the factors affecting on adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province. The factors were divided into 3 dimensions, first of them was personal factor: age, learning achievement, learning habits , personality and self-concept, second of them was family factor: guardian's economic level and interpersonal relationship between students and their family membership and third of them was learning environmental factor: physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The samples of 296 (95 males and 201 females) were fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province in academic year of 2009. The instrument was questionnaires of factors affecting on adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province. The data was analyzed by using the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows:

1. There were significantly positive correlation among adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province and 7 factors; learning habits (x_4) personality (x_5) self-concept (x_6) interpersonal relationship between students and their family membership (x_7) physical learning environment (x_8) interpersonal relationship between students and their teachers (x_9) and interpersonal relationship between students and their peer groups (x_{10}) at .01 level.

2. There was no significantly correlation between adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province and 3 factor; age (X_1) learning achievement (x_2) and guardian's economic level (x_3)

3. There were significantly 4 factors affecting on adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province, at .01 level ranking from the most affecter to the least affecter; interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{10}) interpersonal relationship between students and their family membership (x_7) self-concept (X_6) and personality (x_5). These 4 factors could predict adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province about percentage of 30.70

4. The significantly predicted equations of adjustment of fourth level, secondary grades 4-6 students at Bankai School, in Bankai District, Rayong Province at .01 level were as follows:

4.1 In terms of raw scores were:

$$\hat{Y} = .983 + .236 X_{10} + .175 X_7 + .109 X_6 + .070 X_5$$

4.2 In terms of standard scores were:

$$z = .303 X_{10} + .198 X_7 + .137 X_6 + .113 X_5$$

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ของ

กอปรทิพย์ พร้อมเพรียง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

(อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เวย์นี่ กรีทอง)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เวย์นี่ กรีทอง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสณา จุลรัตน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวหนิ กริทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร. มณฑิรา จารุเพ็ง และรองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า ในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วย ศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาให้ คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุก ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการไพรัตน์ บุญศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย ที่ให้ความ อนุเคราะห์และอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่ายที่ ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ในเวลาราชการ ปีการศึกษา 2551 ทุกคนที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และร่วมทุกข์ ร่วมสุขกันมาตลอด ระยะเวลาการศึกษา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประกอบ คุณแม่พันธุ์ทิพย์ พร้อมเพรียง แพทย์หญิงเอื้ออารี พร้อมเพรียงและญาติๆ ที่ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือทุกด้านมาโดย ตลอด คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นของขวัญแด่บุคคลในครอบครัวอันเป็นที่รักของ ผู้วิจัยทุกท่าน

กอปรทิพย์ พร้อมเพรียง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	81
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	81
สมมติฐานการวิจัย.....	81
วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	82
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	94
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	94
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก.....	107
ภาคผนวก ข.....	126
ภาคผนวก ค.....	135
ประวัติย่อผู้วิจัย	142

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น.....	56
2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.....	76
3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง.....	78
4 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	79
5 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน บ้านค่ายโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ	79
6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน	127
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ	128
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์.....	129
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว.....	130
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ทางการเรียน	131
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับครู.....	132
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	133
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการปรับตัว.....	134

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อความอยู่รอด และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ดังที่ จรรยา สุวรรณทัต (2535 : 217) กล่าวว่า สภาพสังคมไทยในปัจจุบันกำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนมีความก้าวหน้าในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่างๆ ได้ทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุกับการพัฒนาทางจิตใจ ดังนั้น ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำสู่การพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ก็มุ่งพัฒนาคนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้อยู่ดี มีสุข การเสริมสร้างคนให้มีความรู้ มีภูมิปัญญา รู้เท่าทันโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.2544: ก-จ) การพัฒนาคุณภาพประชากรจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเมื่อประชากรมีคุณภาพสูงแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ชุมชนและสังคมโดยรวมมีคุณภาพดีขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะประชากรที่ยังเป็นเยาวชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นพลเมืองที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ (ตรุณี ขอเจริญ. 2546: 1) และยังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า และเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงควรได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและแสดงออกซึ่งศักยภาพของตนเองอย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549: online)

ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมทำให้บุคคลต้องมีการปรับตัว ประกอบกับภาวะความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันที่แตกต่างจากอดีต ทำให้ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาวะความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นปัญหาที่สำคัญก็คือ ปัญหาด้านการปรับตัว (อรพินทร์ ชุชม และอัจฉรา สุขารมณ.2532:1) การปรับตัวของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่และเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เพียงลำพัง ยิ่งด้วยสภาพสังคมในปัจจุบันที่ต้องการพึ่งพาช่วยเหลือกันสังคมถึงจะขับเคลื่อนไปได้ ซึ่งมนุษย์ต่างมาจากสถานที่ ครอบครัวยุค ค่านิยม และวัฒนธรรมที่ต่างกัน ทำให้มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน และเมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม การปรับตัวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้มนุษย์ในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

การปรับตัวเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกเพศและทุกช่วงชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ หรือคนชรา ต่างก็ต้องปรับตัวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งช่วงวัยที่สำคัญและมี

การเปลี่ยนแปลงแปลงที่จะต้องปรับตัวมากที่สุดคือวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องรับกับความเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เพราะในช่วงนี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และบุคลิกภาพที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนเป็นวัยที่ต้องมีการพัฒนาศักยภาพในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความคิด สติปัญญา หรือร่างกาย ซึ่งการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาศักยภาพของวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ดังนั้นวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่สำคัญมากในด้านการปรับตัว เพราะเป็นวัยเชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เด็กวัยนี้จึงประสบปัญหาต่างๆ มีปัญหาต่างๆ มากมายและมีความลำบากในการปรับตัว(สุชา จันทน์เอม.2539 : 133) ปัญหาการปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียนเป็นปัญหาที่พบบ่อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นจะเป็นการเรียนที่เน้นเนื้อหาทางโรงเรียนใหม่ หรือเปลี่ยนสายการเรียนใหม่ ดังนั้นการที่นักเรียนต้องเปลี่ยนแนวทางการศึกษาที่เปลี่ยนไปจากเดิม ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ของโรงเรียน เพื่อที่จะทำให้ตนเองประสบความสำเร็จทางด้านการเรียน เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีคุณภาพในสังคมและสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กล่าวคือหากนักเรียนต้องเผชิญกับการเรียนรูปแบบใหม่ และสังคมใหม่ ซึ่งหากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ อาจทำให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมา

จากการที่ผู้วิจัยมีผู้ปกครองเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง และได้ติดตามผู้ปกครองไปที่โรงเรียนด้วยบ่อยครั้งและสังเกตพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ส่วนใหญ่มักจับกลุ่มคุยกันนอกห้องเรียน และจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่านักเรียนเหล่านี้มักไม่สนใจเรียน ทะเลาะกับเพื่อน และทำงานส่งไม่ทันตามกำหนด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 31 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ สอบถามนักเรียนดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “นักเรียนคิดว่าขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียน นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือปัญหาใด” ผลการสำรวจพบปัญหาเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปัญหาที่พบบ่อยที่สุด คือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 47.05 ได้แก่ เพื่อนเห็นแก่ตัว เพื่อนไม่มีเหตุผล มีความขัดแย้งกับเพื่อน และเพื่อนไม่ยอมรับเข้าทำงานกลุ่ม ปัญหาการเรียน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 41.17 ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน ทำแบบฝึกหัดไม่ได้ เรียนไม่เข้าใจ และไม่มีสมาธิในการเรียน ปัญหาการเงิน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 8.82 ได้แก่ มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น มีเงินไม่พอใช้ และฐานะทางบ้านไม่ดี และปัญหาครอบครัว จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ได้แก่ ทะเลาะกับพ่อเลี้ยง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 88.57 ได้แก่ ไม่กล้าพูดคุยกับเพื่อน ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ เพื่อนไม่ยอมให้เข้ากลุ่ม มีเพื่อนน้อย และทะเลาะกับเพื่อน และปัญหาการเรียนจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.42 ได้แก่ ส่งงานไม่ทันตามที่ครูกำหนด นอนหลับในเวลาเรียน และไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัญหาที่พบบมากที่สุด คือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 74.19 ได้แก่ มีความขัดแย้งกับเพื่อน และเพื่อนไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม ปัญหาการเงินจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.12 ได้แก่ ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียนและมีเงินไม่พอใช้ และปัญหาการเรียนจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.67 ได้แก่ ไม่มีสมาธิในการเรียน ทำงานส่งไม่ทันตามกำหนด กลัวสอบเข้าไม่ได้ และกลัวเกรดเฉลี่ยไม่ถึง

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “จากปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว มีสาเหตุมาจาก ปรับตัวเข้ากับเพื่อนใหม่ไม่ได้ ขาดความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม และไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ปัญหาการเรียน ได้แก่ ขาดความตั้งใจในการเรียน ไม่ได้เรียนพิเศษเสริม ครูสอนไม่เข้าใจและไม่รู้เทคนิคในการเรียน และปัญหาการเงินมีสาเหตุมาจาก ครอบครัวฐานะไม่ดี รายได้ครอบครัวลดลง พ่อแม่ตกงาน และราคาพืชผลทางการเกษตรไม่ดี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาการปรับตัว มีสาเหตุมาจาก ขาดความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ทะเลาะกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม และไม่ช่วยเพื่อนทำงานกลุ่ม และปัญหาการเรียน มีสาเหตุมาจาก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่สนใจที่ครูสอน การบ้านมากเกินไปและครูไม่มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาการปรับตัว มีสาเหตุมาจาก ขาดความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม และไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ปัญหาการเงิน มีสาเหตุเกิดจาก ไม่รู้จักการวางแผนการใช้จ่าย ฐานะทางบ้านไม่ดีและค่าครองชีพสูงขึ้น และปัญหาการเรียนมีสาเหตุมาจาก มีสื่ออุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ ไม่รู้จักการวางแผนในการเรียน ขี้เล่นและเล่นกับเพื่อนในเวลาเรียน และไม่ได้เรียนพิเศษเพิ่มเติม

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง น่าจะมีปัญหาการปรับตัว เพราะนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 ส่วนใหญ่ มีความขัดแย้งกับเพื่อน เพื่อนไม่ยอมรับเข้าทำงานกลุ่ม ไม่ตั้งใจเรียน และส่งงานไม่ทันตามที่ครูกำหนด ดังที่ วราภรณ์ ตระกูลสฤณี (2543: 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การปรับตัว หมายถึงกระบวนการที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับตนเองเมื่อต้องเผชิญกับสภาพปัญหา ความอึดอัดใจ ความคับข้องใจ ความเครียด ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวลต่าง ๆ เป็นต้น จนเป็นสภาพการณ์ ที่บุคคลนั้น ๆ อยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสภาพปัญหานั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับกับ กรอนลินด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล. 2526 :

32 ; อ้างอิงจาก Grounland . 1969) กล่าวว่า นักเรียนที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิผล เกิดความเครียดและไม่มีความสุข ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นจะเป็นนักเรียนที่ปรับตัวได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2545: 63) กล่าวว่า การปรับตัวที่เหมาะสม จะทำให้บุคคลมีสุขภาพจิตดี ส่วนบุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมก็จะเกิดความไม่สบายใจ เกิดความเครียด หรือความคับข้องใจ ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยความลำบาก เป็นผลให้เกิดสภาพจิตใจไม่ดีและเกิดเสื่อมหทางจิตได้ ฉะนั้นการปรับตัวจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยพยากรณ์ การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ความสำคัญของการศึกษา

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้ปกครองใช้ประกอบการวางนโยบายในการปรับปรุงและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีการปรับตัวที่เหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 590 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 274คน เป็นนักเรียนชาย 104 คน และนักเรียนหญิง 170 คน นักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 191 คน เป็นนักเรียนชาย 57 คน และนักเรียนหญิง 134 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 125 คน เป็นนักเรียนชาย 27 คน และนักเรียนหญิง 98 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 296 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 137 คน เป็นนักเรียนชาย 52 คน และนักเรียนหญิง 85 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 96 คน เป็นนักเรียนชาย 29 คน และนักเรียนหญิง 67 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 63 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน และนักเรียนหญิง 49 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 886-887) โดยใช้เพศและระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว

1.1.1 อายุ

1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.3 นิสัยทางการเรียน

1.1.4 บุคลิกภาพ

1.1.5 อัตมโนทัศน์

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

1.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน

1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับตัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปรับตัว หมายถึง ความสามารถของนักเรียน ในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับ และจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1.1 การปรับตัวด้านการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน การแสดงการโต้ตอบต่อการเรียน การมีสมาธิในการเรียน การจัดลำดับเนื้อหาที่เรียน ความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ความพร้อมในการเรียน การทบทวนบทเรียน การพยายามตั้งใจเรียน การเอาใจใส่ต่อการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเตรียมตัวก่อนเรียน และการเข้าชั้นเรียนตรงเวลา

1.2 การปรับตัวด้านการเงิน ได้แก่ การรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน มองเห็นคุณค่าของเงินและการใช้จ่ายสิ่งของเท่าที่จำเป็น

1.3 การปรับตัวด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว ได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การดูแล และช่วยเหลือตนเองในการกินอยู่ และการช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวทำงาน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว หมายถึง สิ่งที่ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ และอัตมโนทัศน์

2.1.1 อายุ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบันตามปฏิทินสากลของนักเรียน

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average)

2.1.3 นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ในการที่จะมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้จนประสบความสำเร็จในการเรียน ได้แก่ การตั้งใจเรียน การวางแผนการเรียน การซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัย และการทบทวนบทเรียนหลังจากที่เรียนไปแล้ว

2.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่แสดงออก เพื่อตอบสนองต่อสภาพการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) โดยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

2.1.4.1 บุคลิกภาพแบบเอ ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า ชอบฝ่าฟันอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.4.2 บุคลิกภาพแบบบี ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคใดๆ และไม่ชอบที่จะทำงานในเวลารีบด่วน แต่สามารถอดทนรอคอยได้

2.1.5 อัดมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองของนักเรียนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถและด้านสังคม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.5.1 ด้านร่างกาย ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อรูปร่างของตนเองในด้านรูปร่างหน้าตา น้ำหนัก ส่วนสูง บุคลิกลักษณะท่าทางต่างๆ และการแต่งกายของตน

2.1.5.2 ด้านความสามารถ ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน ที่มีต่อความสามารถของตนเองในด้านการเรียนและการทำงาน

2.1.5.3 ด้านสังคม ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน ที่มีต่อการประเมินค่าตนเอง ในด้านการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในการทำงานและความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดาที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน ในกรณีที่นักเรียนไม่มีบิดามารดาให้หมายถึงรายได้ของผู้ปกครองที่ได้รับในแต่ละเดือน

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน และการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว เพื่อทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การแสดงความรักและเคารพของนักเรียนที่มีต่อสมาชิกในครอบครัว การเชื่อฟัง การช่วยเหลืองานที่สมาชิกในครอบครัว มอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบภายในครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว การขอคำแนะนำและการขอให้สมาชิกในครอบครัว มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆในการเรียน รวมถึงการทำกิจกรรมของนักเรียน

2.2.2.2 การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความห่วงใยต่อนักเรียน ให้กำลังใจและให้ความไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัวกับนักเรียน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่มีผลต่อนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ สถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ สภาพห้องเรียน ขนาดห้องเรียนเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ความสะอาด แสงสว่าง อากาศถ่ายเท และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน ปราศจากกลิ่นและเสียงรบกวน

2.3.1.2 สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการใช้และมีปริมาณเพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน

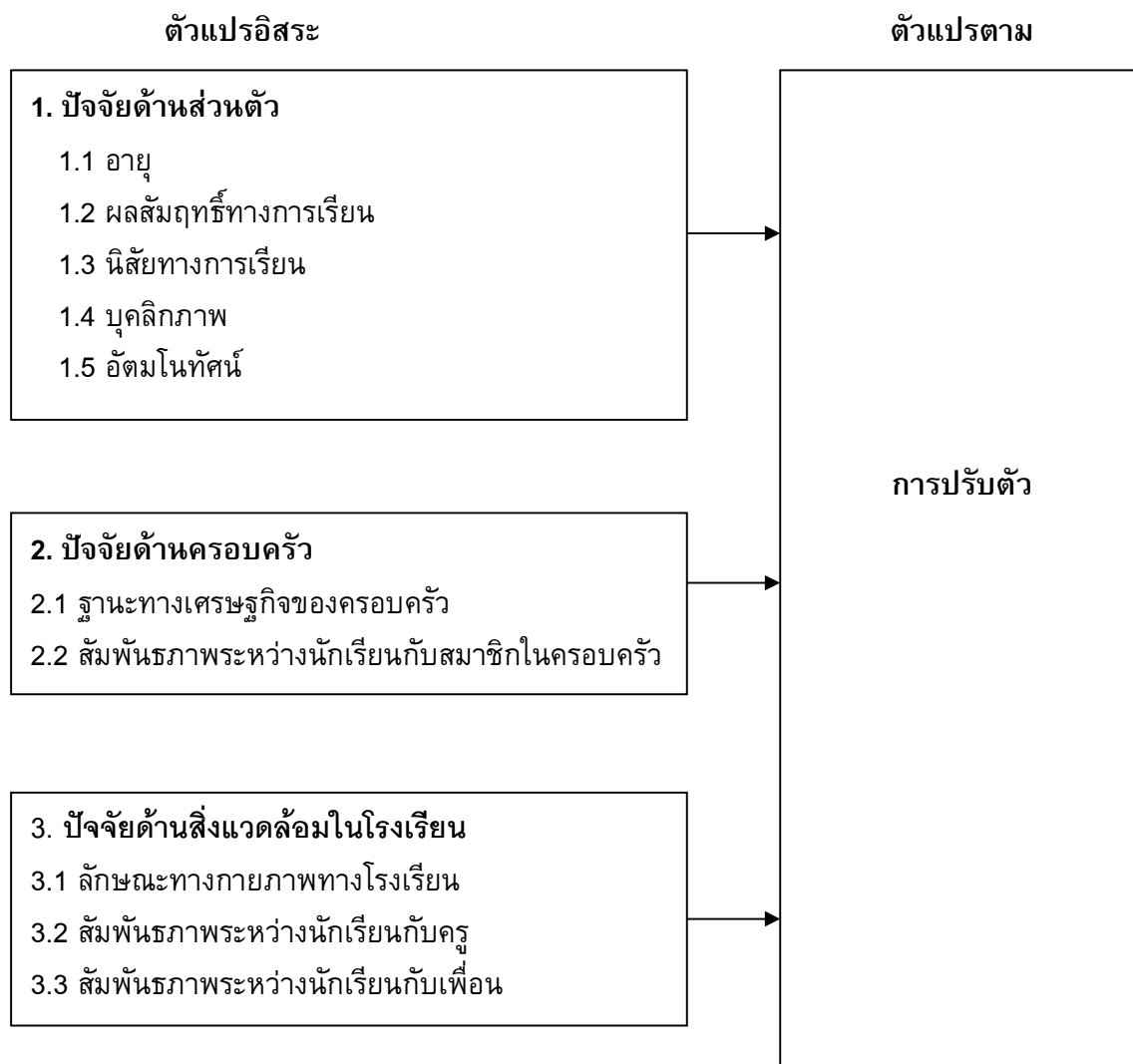
2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูและการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ เคารพเชื่อฟังครูผู้สอน ตั้งเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งสอนและคำชี้แนะของครู และซักถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ ความเมตตาปราณี เอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียน และด้านส่วนตัวเมื่อนักเรียนมาขอคำปรึกษา

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ และอัติมโนทัศน์ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1.1 ความหมายของการปรับตัว

โคลแมน (นงลักษณ์ ไหว้พรหม. 2551: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Coleman. 1981) ให้ความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัว หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตน ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการหรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอยู่

โดแนล และคนอื่นๆ (Donald and Others. 1989: 6-7) ให้ความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสิ่งต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อพัฒนาสุขภาพ ด้านร่างกาย และจิตใจของแต่ละบุคคล และการปรับนั้นต้องสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

ราทัส (Rathus. 1995: 10-13) ได้กล่าวถึงความหมายของการปรับตัวตามแนวคิดของนักจิตวิทยา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของการปรับตัวตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึงการที่เราสามารถปรับระดับความต้องการตามธรรมชาติให้อยู่ในขีดที่สนองความพอใจของตนเองในระดับหนึ่ง ขณะเดียวกันวิธีสนองความต้องการนั้นเป็นสิ่งที่สังคมและตนเองยอมรับได้ด้วยกลวิธาน การป้องกันตัว (Defense mechanism)

2. ความหมายของการปรับตัวตามทฤษฎีลักษณะการมีทัศนคติต่อการปรับตัว ให้ความหมายการปรับตัวว่าเป็นความลงตัวของระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Person – Environment fit)

3. ความหมายของการปรับตัวตามทฤษฎีการเรียนรู้

3.1 พฤติกรรมนิยม มีทัศนคติต่อความหมายของการปรับตัว หมายถึง มีความคาดหวังที่แม่นยำเกี่ยวกับโลกและทักษะที่จำเป็น เพื่อจะได้รับสิ่งเสริมแรง

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีทัศนคติต่อความหมายของการปรับตัว หมายถึง การมีตัวแบบที่สมบูรณ์เพื่อจะเลียนแบบ เช่น หนังสือ ทีวี ภาพยนตร์ เพื่อว่าเราจะสามารถเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ที่จะแผ่อิทธิพลของเราไปยังสิ่งแวดล้อม

3.3 ทฤษฎีมนุษยนิยมเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนจะมีทัศนคติต่อชีวิตในลักษณะเฉพาะบุคคล เราแต่ละคนมีความเข้าใจโลกในแบบเฉพาะของตนเอง ทัศนคติส่วนบุคคลที่มีต่อโลกทำให้เราตีความและประเมินประสบการณ์ของตนเองในวิธีเฉพาะ กลุ่มนี้เชื่อในเรื่องแรงจูงใจที่อยู่ในระดับจิตใต้สำนึกตามที่ฟรอยด์เสนอ รวมทั้งได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แล้วนักมนุษยนิยมยังเล็งเห็นคุณภาพที่สำคัญของมนุษย์คือ ความสามารถที่จะตระหนักรู้ในตนเอง และตัดสินใจเลือกได้อย่างเสรี โดยนัยนี้ การปรับตัวที่ดีจึงเกิดขึ้นได้เมื่อเราสามารถยอมรับตัวตนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเราอย่างที่มีมันเป็นและกระหายที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและเรียนรู้ที่จะแสดงความสามารถและความถนัดซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวของเรานี้ออกมา

วารสาร ธรรมชาติ (2543: 2) ให้ความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับสภาพปัญหาความอึดอัดใจ ความคับข้องใจ ความเครียด ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวลต่างๆ ฯลฯ จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นๆ สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสภาพปัญหานั้นๆ ได้

ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2545: 63) กล่าวว่า การปรับตัว คือ การที่บุคคลสามารถสร้างหรือขัดเกลากิจกรรมให้เข้ากับแบบแผนของสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ทำให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุขทั้งกายและจิตใจ ไม่เกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นผลของความพยายามของบุคคลที่จะปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ หรือด้านอารมณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ได้ในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ และถ้าบุคคลนั้นปรับตัวแล้วและสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุขแสดงว่าบุคคลนั้นมีสุขภาพจิตดี

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง ความสามารถของบุคคล ในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิด

หรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.1.2 แนวคิดและทฤษฎีการปรับตัว

รอยเจอร์ส (สมบัติ ตาปัญญา. 2551: ออนไลน์; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.) กล่าวว่า มนุษย์จะมีความสุข สามารถปรับตัวและใช้ความสามารถในตัวเองได้ดี (fully functioning person) ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับการที่ความคิดเกี่ยวกับตัวเอง (self-concept) กับการรับรู้ความจริงหรือประสบการณ์ (experience) มีความสอดคล้องกันแค่ไหน เช่น หญิงคนหนึ่งมีความคิดว่าตนเอง เป็นคนมีเสน่ห์ น่ารัก (เป็น self-concept ของหญิงคนนี้) แต่วันหนึ่งก็บังเอิญแอบได้ยิน เพื่อนสองคน นินทาเธอว่าเป็นคนน่าเบื่อ เห็นแก่ตัว ไม่น่าคบ ไม่มีเสน่ห์ เธอจึงเกิดความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจเป็นอย่างมาก เพราะความเชื่อเกี่ยวกับตนเองกับความจริงที่ได้รับรู้ไม่ตรงกัน และวิธีที่จะจัดการกับความไม่สบายใจนี้ก็มีอยู่ 2 วิธี คือ

1. บิดเบือนความจริงที่ได้รับรู้มา (distortion) เช่น ปลอดภัยตัวเองว่าสองคนที่คุยกันนั้นไม่รู้จึกเธอจริงๆ หรือ และคงเข้าใจอะไรผิดบางอย่าง

2. ปฏิเสธความจริง (denial) พยายามบอกกับตัวเองว่านั่นเป็นเรื่องไม่จริงเป็นไปไม่ได้ การที่จะป้องกันไม่ให้เกิดความไม่สบายใจ จะต้องใช้ unconditional positive regard ซึ่งหมายถึง การยอมรับตัวเองและยอมรับทุกอย่างที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีเงื่อนไข และพยายามมองทุกอย่างที่เกิดขึ้นในแง่บวก โดยอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความโน้มเอียงหรือศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดี

รอย (Roy. 1984: 30) ได้อธิบายถึงการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัว หมายถึง พฤติกรรมการตอบสนองของบุคคลเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือสิ่งแวดล้อมของตนเอง เพื่อปรับคงสภาพสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งรอยเชื่อว่าคนเราประกอบด้วย กาย จิต สังคม เป็นหน่วยเดียวกันที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ (Unified whole) องค์ประกอบทั้งสามนี้มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทำงานผสมผสานเป็นหน่วยเดียวกัน เพื่อคงสภาพปกติสุขหรือภาวะสุขภาพดี สาเหตุใดก็ตามที่มีผลต่อกายย่อมส่งผลกระทบต่อจิตใจและสังคมด้วย ดังนั้นบุคคลจึงต้องมีการปรับตัว เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกายจิตใจ และสังคม บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะมีความมั่นคงในชีวิต พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นคือ มีสุขภาพดี ยอมรับความจริง มีความพึงพอใจในชีวิต ส่วนผู้ที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัว จะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ และไม่ยอมรับความจริง เสร้าซึม กลไกที่บุคคลใช้ในการปรับตัวเพื่อรักษาสมดุลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. กลไกการควบคุม (Regulator Mechanism) เป็นกลไกการปรับตัวที่เกิดขึ้นอัตโนมัติ โดยที่บุคคลไม่รู้สึกรู้ตัว เป็นการทำงานร่วมกันของระบบประสาท ระบบต่อมไร้ท่อ การรับรู้และการตอบสนอง เพื่อที่จะควบคุมการทำงานของร่างกายให้อยู่ในภาวะสมดุลย์

2. กลไกการรับรู้ (Cognator Mechanism) เป็นกลไกการปรับตัวที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการทางจิต สังคมที่บุคคลใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับภาวะความเครียดบุคคลจะเรียนรู้การปรับตัวในส่วนนี้จากทักษะการเข้าสังคม ประสบการณ์แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงและระดับการศึกษาซึ่งเป็นการทำงานของสมองในระดับสูง กลไกการปรับตัวทั้ง 2 ส่วนจะเกิดควบคู่กันเสมอ ทำงานร่วมกันเสมือนว่าเป็นหน่วยเดียวกัน โดยสิ่งเร้าผ่านเข้ามาทางกลไกควบคุมแล้วส่งต่อไปที่กลไกการรับรู้ รอยได้วิเคราะห์ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามหลักของมาสโลว์ (Maslow's Hierachy of Needs) มาเป็นแนวทางในการทำ ความเข้าใจธรรมชาติของคน ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์ต้องมีการปรับตัว เพื่อคงไว้ซึ่งความต้องการพื้นฐานที่เป็นดัชนีบ่งชี้ความมั่นคงของชีวิต ซึ่งได้จากการที่บุคคลมีความมั่นคงทางด้านร่างกายและความมั่นคงทางด้านสังคม สามารถแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลจากกลไกการควบคุมและกลไกการรับรู้ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมการปรับตัวตามความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นการตอบสนองของบุคคลทางด้านร่างกาย พฤติกรรมจะปรากฏออกมาเป็นการทำงานของเนื้อเยื่อ อวัยวะและระบบซึ่งประกอบเป็นร่างกายของมนุษย์ เพื่อตอบสนองความมั่นคงทางด้านร่างกาย (Physiological Integrity) ซึ่งพิจารณาได้จากการตอบสนองขั้นพื้นฐาน (Basic Need) ได้แก่ ความต้องการ ออกซิเจน อาหาร การขับถ่าย การทำกิจกรรมและการพักผ่อน การตอบสนองในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัย

2. พฤติกรรมการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์(Self Concept) นอกเหนือจากการปรับตัวเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการทางด้านร่างกาย มนุษย์จำเป็นต้องมีความมั่นคงด้านจิตใจ (Psychic Integrity) และสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางจิตใจคือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอันเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ตลอดจนการปะทะสัมพันธ์กับผู้อื่น ในทางจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์เป็นผลจากความนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง บุคคลที่มีความเชื่อมั่นและมองเห็นคุณค่าของตนเองจะมีการปรับตัวต่อสภาวะกดดันต่าง ๆ ดีกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกต่อตนเองในทางลบ

3. พฤติกรรมการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ (Role Function) การแสดงบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ของบุคคลได้เหมาะสมทั้งทางด้านพฤติกรรม การแสดงออก อารมณ์และความรู้สึก เป็นการตอบสนองความต้องการและเพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม (Social Integrity) เป็นสถานการณ์ใดก็ตามที่บุคคลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนได้ บุคคลต้องมีการปรับตัว เพื่อให้การแสดงบทบาทของตนเป็นไปตามปกติ หากจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการปรับตัวของบุคคลนั้น

4. การปรับตัวด้านการพึ่งพาหะหว่างกัน (Interdependence) ความจริงทางสังคมอีกประการหนึ่งคือ การที่คนเราต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ถือเป็นความต้องการพื้นฐานของบุคคลที่คงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม (Social Integrity) ด้วยประการหนึ่ง ความเหมาะสมระหว่างการพึ่งพาตนเอง (Dependence) การพึ่งพาผู้อื่น (Independence) และการให้ผู้อื่นได้พึ่งพาตน มีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจและสังคม โดยปกติบุคคลพยายามคงไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองและยอมพึ่งพาอาศัยผู้อื่นในขอบเขตที่ตนเองและสังคมยอมรับจากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า ขบวนการปรับตัวของบุคคล มีตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา ในแต่ละช่วงอายุมีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกันและมีอิทธิพลในช่วงอายุต่อมา การปรับตัวของบุคคลนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงร่างกาย สังคม และสิ่งแวดล้อม ช่วงวัยรุ่นถือเป็นช่วงของการปรับตัวที่มีความสำคัญที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวทางสังคม เพราะเป็นพื้นฐานในการปรับตัวในวัยต่อมา ในการดำรงชีวิต การทำงาน การมีครอบครัว รวมทั้งเป็นบุคคลที่รู้จักตนเอง

วอร์เชล และโกทอลล์ (Worchel and Goethols. 1989: 3) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นงานประจำที่บุคคลจะต้องแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะเกิดจากตัวเอง สิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่ปรับตัวได้ดี คือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรู้จักและยอมรับตนเองเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการปรับตัวและ การปรับตัวเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ และเข้าใจตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. การใช้ความเข้าใจตนเอง เพื่อกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริงให้กับตนเอง
3. การใช้ความสามารถของตนเอง เพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมและโชคชะตา

ของตัวเอง

4. ความไวต่อการรับรู้ความต้องการ และความไม่สบายใจของผู้อื่น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือ และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี

จากทฤษฎีการปรับตัวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้แนวคิดที่จะศึกษาการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่ายอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ตามทฤษฎีของรอย (Roy) ที่เปรียบสิ่งแวดล้อมเป็นเสมือนสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลต้องปรับตัว อันได้แก่ อายุ สุขภาพจิต การสนับสนุนทางสังคม สังคมจากบุคคลรอบข้าง และลักษณะของครอบครัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาการปรับตัวเป็นปัญหาอีกแง่มุมหนึ่งที่สร้างความกดดันให้แก่ชีวิต ซึ่งบุคคลจะต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงสภาวะที่ต้องประสบด้วยตนเอง และอีกส่วนหนึ่งอาจต้องอาศัยการสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข

1.1.3 สาเหตุของการปรับตัว

วารากรณ์ ตระกูลสฤณี (2544: 2) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการปรับตัวว่ามีสาเหตุมาจาก 2 ประการ คือ

1. เพื่อความอยู่รอดของชีวิต ตลอดชั่วชีวิตของบุคคลหนึ่ง ย่อมผ่านช่วงชีวิตมามากมาย พบกับความเปลี่ยนแปลงทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นตัวอ่อนอยู่ในครรภ์มารดา จนเติบโตมาจนทุกวันนี้ เราทุกคนต้องพบกับสภาพความเปลี่ยนแปลงโดยตลอด ซึ่งทุกคนต้องปรับตัวเพื่อจะอยู่รอดให้ได้ในแต่ละช่วงชีวิต เช่น เมื่อเป็นทารกแรกเกิดก็ดูดนมมารดาเพียงอย่างเดียว เมื่อเติบโตขึ้นสักหน่อย มารดาก็เริ่มให้อาหารอื่นทดแทน เริ่มป้อนข้าว กลัวย น้ำ และอื่นๆ ถ้าเราไม่กิน เราคงจะไม่เติบโตมาได้อย่างสมบูรณ์แข็งแรง เพราะขาดสารอาหาร ผอมแห้งไม่แข็งแรง อ่อนแอ เจ็บป่วยได้ง่ายและอาจจะตายก่อนโต ลักษณะการปรับตัวเช่นนี้เหตุผล คือ เพื่อที่เราต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวเรา “เพื่อความอยู่รอดของชีวิต”

2. เพื่อความสุข การปรับตัวช่วยให้เรายอมรับสภาพการณ์ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วพยายามหาวิธีแก้ไข ขจัดปัดเป่าปัญหา หรือสภาพการณ์ที่ค่อนข้างเลวร้าย หรือสภาพการณ์ที่เลวร้ายมากๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเราให้บรรเทาเบาบางลง ซึ่งอาจจะพยายามแก้ไขด้วยตนเอง หรือมีการแสวงหาบุคคลอื่นมาช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ สุดท้ายเมื่อปัญหาคลีคลายมีการแก้ไขแล้ว สภาพต่างๆ เช่น ความคิด ความรู้สึกของเราจะดีขึ้น ผ่อนคลายความตึงเครียดลงไป เมื่อคลายทุกข์หาย ความสุขสบายใจย่อมก่อเกิดขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปรับตัวมีสาเหตุมาจากปัจจัยด้านส่วนตัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ เพื่อสนองความต้องการเบื้องต้นที่สำคัญได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ และความต้องการทางสังคม เมื่อความต้องการดังกล่าวสมหวังจะทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจมีความสุข ในทางตรงกันข้าม ถ้าผิดหวังจะทำให้เกิดความรู้สึกเครียด มีความทุกข์ เสียใจ วิตกกังวล สับสน ว้าวุ่น และคับข้องใจ สาเหตุดังกล่าวต่างๆ นี้ ล้วนเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.1.4 กระบวนการปรับตัว

ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2545: 65) ได้กล่าวถึงระดับของกระบวนการปรับตัวและลักษณะของกระบวนการปรับตัว ดังนี้

1. ระดับของกระบวนการปรับตัว สำหรับกระบวนการปรับตัวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลนั้นแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

1.1 การปรับตัวที่เรารู้ตัว (Conscious Attempt of Adjustment) การปรับตัวแบบนี้ สามารถทำได้ 2 ทาง คือ

1.1.1 โดยเพิ่มความพยายามให้มากขึ้น เพื่อให้ชนะอุปสรรคหรือความยุ่งยากต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.1.2 โดยการเปลี่ยนเป้าหมายที่ตั้งไว้ หากว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้สูงมากเกินไปหรือเป้าหมายที่บุคคลนั้นทราบหรือตระหนักว่าเขาไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้ เขาจะเปลี่ยนเป้าหมายใหม่ที่คาดว่าจะเอาชนะได้

1.2 การปรับตัวที่กระทำไปโดยไม่รู้ตัว (Unconscious Attempt of Adjustment) การปรับตัวแบบนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นทางออกอย่างหนึ่งของบุคคลเมื่อเกิดความคับข้องใจ หรือความขัดแย้งในใจ หรือเมื่อเผชิญปัญหาแล้ว แก้ปัญหานั้นไม่ได้ เขาก็จะหาทางออกด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งกลวิธีในการปรับตัวในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า กลไกทางจิต (Mental Mechanism) หรือกลไกป้องกันตน (Self-defense Mechanism) กลไกดังกล่าวบุคคลใช้เพื่อการรักษาหรือคุ้มครองตนเองไม่ให้เสียหาย หรือศักดิ์ศรีนั่นเอง เพื่อไม่ให้เกิดความวิตกกังวล

2. ลักษณะกระบวนการปรับตัว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การปรับตัวที่สมบูรณ์ (Integrative Adjustment) เป็นลักษณะของการปรับตัวที่บุคคลประสบปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ แล้วสามารถแก้ปัญหาได้ และเมื่อแก้ปัญหาได้แล้วทำให้ตนเองเกิดความไม่สบายใจ ไม่มีข้อข้องใจหรือสงสัยเหลืออยู่

2.2 การปรับตัวที่ไม่สมบูรณ์ (Non-integrative Adjustment) เป็นการปรับตัวที่บุคคลประสบปัญหาหรืออุปสรรคแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่เขาอาจมีวิธีทำให้คลายเครียดภายในใจหรือความวิตกกังวลใจให้ลดลงได้บ้าง แต่ร่องรอยของความไม่สบายใจนั้นยังคงอยู่ การปรับตัวแบบนี้อาศัยกลไกทางจิตหรือกลไกป้องกันตนเอง การปรับตัวแบบนี้จึงเป็นการปรับตัวที่ไม่สมบูรณ์

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการปรับตัว เป็นกระบวนการหนึ่งที่บุคคลใช้เป็นทางออกเมื่อเกิดความคับข้องใจ หรือไม่สบายใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือชนะอุปสรรคนั้นๆ ตลอดจนสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างรอดปลอดภัยและมีความสุข

1.1.5 กลวิธีในการปรับตัว

ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2545: 72-75) กล่าวว่า เมื่อบุคคลประสบปัญหาหรือความไม่สบายใจ อันเกิดจากความวิตกกังวล ความกลัว ความขัดแย้งภายในใจ หรือไม่สามารถปรับตัวได้กับสิ่งแวดล้อม บุคคลจะใช้กลวิธีในการปรับตัวหรือกลไกป้องกันทางจิต ดังนี้

1. ประเภทต่อสู้อุปสรรคหรือเผชิญปัญหา ดังนี้

1.1 การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการอ้างเหตุผลเพื่อกลบเกลื่อนและเป็นที่ยอมรับมาอธิบายแทนเหตุผลที่แท้จริง สำหรับการกระทำของตนที่ได้ก่อให้เกิดความผิดหวังให้แก่ตนเองเกินกว่าจะยอมรับได้ เพื่อรักษาความรู้สึกที่ดีของตนไว้ เช่น สอบได้คะแนนน้อย ก็อ้างว่าเพราะมัวแต่ช่วยแม่ขายของไม่มีเวลาอ่านหนังสือ เป็นต้น

1.2 การโยนความผิดให้ผู้อื่น (Projection) เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจะมีการกล่าวโทษผู้อื่นว่าเป็นต้นเหตุ เช่น นักเรียนที่สอบตกในวิชาต่างๆ ก็จะโทษว่าครูออกข้อสอบยาก

เป็นการย้ายหรือโยนความผิดไปให้ผู้อื่น เพื่อลดความไม่พอใจหรือลดความเครียดของตัวเอง การบิดเบือนความจริง เช่นนี้ ทำให้ผู้กระทำรู้สึกพ้นจากความอับอายและสบายใจขึ้นได้

1.3 การระบายอารมณ์ (Displacement) เป็นการย้ายอารมณ์จากบุคคลหรือสิ่งของหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรือสิ่งของหนึ่ง เพื่อลดความไม่พอใจหรือลดความโกรธ เช่น ไม่พอใจพี่ที่กล่าวตักเตือน จึงหันไปดุด่าหรือสุนัขที่อยู่ใกล้ เป็นต้น วิธีนี้จะเป็นการถ่ายเทอารมณ์จากสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดความสบายใจขึ้น

1.4 การชดเชย (Compensation) เป็นการแสวงหาความสำเร็จทดแทนความผิดหวังหรือปมด้อย ซึ่งจะช่วยให้หายเครียดได้ เช่น คนรูปร่าง เตี้ยแต่เรียนเก่งหรือหน้าตาไม่สวยแต่มีน้ำใจคอยช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น วิธีนี้มีส่วนช่วยการปรับตัว 2 ทางด้วยกัน คือ ประการแรกช่วยให้ได้สิ่งที่ใกล้เคียงมากที่สุดกับสิ่งที่เราปรารถนาจริง ๆ เป็นการทดแทนประการที่สอง การทดแทนนี้ยังช่วยอำพรางและปิดบังข้อบกพร่อง เพื่อช่วยบรรเทาความรู้สึกวิตกกังวลใจไปได้บ้าง

1.5 การทดแทน (Substitution) เป็นลักษณะของการประนีประนอมกับสถานการณ์ด้วยการแปลงรูปอารมณ์และพฤติกรรมที่ให้โทษมาสู่คุณประโยชน์ เช่น แทนที่จะก่อการทะเลาะวิวาทชกต่อยผู้อื่น มาเป็นนักมวยที่สามารถยึดการชกต่อยเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องและยอมรับในสังคม นับเป็นการทดแทนกิจกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมด้วยกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับ

2. ประเภทหลีกเลี่ยงหรือหนีปัญหา ดังนี้

2.1 การแยกตัวออกไปจากสังคม (Isolation) บุคคลจะใช้วิธีนี้ในกรณีที่เขาหาทางออกด้วยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผล บุคคลประเภทนี้จะขาดความกระตือรือร้น ขาดความสนใจในสิ่งต่างๆ แต่จะอยู่ลำพังเหมือนอยู่ในโลกของตนเอง

2.2 การถดถอย (Regression) เป็นการถอยสู่พฤติกรรมดั้งเดิมที่ตนเคยใช้ได้ผลมาแล้วในอดีต ซึ่งอาจจะแสดงออกโดยคำพูด หรือการกระทำก็ได้ เช่น การไม่ยอมช่วยตัวเองในเรื่องต่างๆ ต้องคอยให้บุคคลอื่นทำให้ เช่น การพูดไม่ชัด หรือลงไปนอนดินเมื่อไม่พอใจ เป็นต้น

2.3 การหนีเข้าสู่สภาวะเจ็บป่วย (Conversion) เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่ปรารถนา โดยความเจ็บป่วยนี้เป็นจริง ๆ มิได้เสแสร้ง เช่น เด็กที่กลัวพ่อแม่มากเมื่อรู้สึกตัวว่า ทำความผิด จะมีอาการเป็นไข้ไม่สบาย หรือหอบ หายใจไม่ออก เป็นต้น

3. ประเภทใช้การบำบัด

3.1 หากที่ปรึกษาโดยไม่เก็บความอึดอัดในใจไว้มากเกินไป บุคคลที่ควรปรึกษา ได้แก่ บิดามารดา เพื่อนสนิท ครูแนะแนว หรือจิตแพทย์

3.2 หลีกเสี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดปัญหาชั่วคราวระยะหนึ่ง แทนที่จะหมกมุ่นอยู่กับปัญหานั้น หาเวลาไปพักผ่อนในสถานที่ที่ช่วยให้เกิดความสบายใจเสียชั่วคราว เช่น ลาพักผ่อน โดยไปพักที่ชายทะเล สัก 1-2 วัน แล้วค่อยกลับมาเริ่มทำงานใหม่

3.3 หลีกเสี่ยงการหวังอะไรให้ได้หมดทุกอย่าง คนที่ตั้งความหวังไว้สูงมักจะเกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ เมื่อไม่ได้ตามหวัง จงเตรียมความรู้สึกลดหวังไว้บ้างก็จะไม่รู้สึกผิดหวังมากมายนัก

3.4 พยายามนั่งสมาธิ เพื่อความสงบในอารมณ์ การนั่งสมาธิ เป็นการทำให้จิตใจให้ห่างจากความคิดอันฟุ้งซ่านทั้งปวง เพราะการนั่งสมาธิจะทำให้จิตใจสงบเกิดสติและปัญญา อันจะนำมาซึ่งความสงบในจิตใจได้ เมื่อคิดอ่านทำอะไรก็ยอมทำด้วยการมีสติและจะทำให้ประสบความสำเร็จในสิ่งนั้นๆ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กลไกการป้องกันตัว มี 2 ประเภทใหญ่ คือ ประเภทปรับตัวในทางบวก และประเภทปรับตัวโดยแสดงออกในทางลบ ซึ่งไม่ว่าจะเน้นการปรับตัวในด้านใดก็ตามที่กล่าวมา บุคคลควรรู้จักเลือกวิธีการปรับตัวที่เหมาะสมก็สามารถผ่อนคลายความเครียด หรือช่วยลดความไม่สบายใจได้ ไม่เกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น แต่ถ้านำไปใช้มากเกินไปอาจเกิดโทษต่อตนเองได้

1.1.6 ลักษณะการปรับตัวที่ดี

กัญญา สุวรรณแสง. (2533: 65) กล่าวว่า การที่บุคคลจะปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ได้ดีนั้นต้องอาศัยการรักษาสมดุลทางอารมณ์เป็นอย่างมาก ซึ่งอาศัยหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. หลักแห่งความจริง (Realism) จะต้องยอมรับและยึดหลักความจริงก่อนทำต้องคิดพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อนว่ามีเหตุผลและเป็นทางที่เป็นไปได้จริง ๆ แล้วจึงตัดสินใจกระทำลงไปมิฉะนั้นอาจจะต้องสูญเสียบางประการ

2. หลักแห่งความมีใจกล้าพอ (Commitment) พร้อมทั้งจะเผชิญกับความขัดแย้งตลอดเวลาที่กำลังดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่เราต้องการ ไม่กลัวความยากลำบาก ไม่กลัวการเสี่ยงอันตราย ต้องกล้าหาญพอและพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่หวั่นไหว กล้าเสี่ยง

3. การยอมรับตัวเอง (Self - acceptance) ต้องพิจารณาดูตัวเองว่ามีความมุ่งหวังอะไร มีความสนใจด้านใดบ้าง ต้องรู้จักจุดอ่อนของตนเอง รู้ว่าควรหลีกเลี่ยงสิ่งใดบ้างที่จะนำไปสู่ความพลาดหวัง และเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะอยู่กับผู้อื่นได้ ต้องยอมรับสภาพแห่งความเป็นจริงของตนเอง รู้จักตนเองดี ทั้งในด้านความถนัดสามารถ ความต้องการและจุดอ่อนของตน จะได้ประมาณได้ว่าควรดำเนินการอย่างไรจึงจะดีที่สุด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลที่ปรับตัวได้ดีนั้นต้อง เป็นบุคคลที่เข้าใจตนเอง รู้จักประเมินตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถ และ

ทัศนคติ ตลอดจนเข้าใจสัมพันธ์ภาพที่มีต่อบุคคลอื่น เข้ากับบุคคลอื่นได้ สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เป็นปัญหา หรือวิกฤตได้ โดยไม่ทำให้ตนเองและบุคคลอื่นเดือดร้อน

1.1.7 ลักษณะการปรับตัวที่ไม่ดี

นิภา นิธยาน (2530: 60) ได้กล่าวถึงลักษณะความยุ่งยากในการปรับตัวว่า ปรากฏอาการดังต่อไปนี้

1. อาการเคร่งเครียด
2. อาการเจ็บป่วยทางกาย
3. พฤติกรรมเบี่ยงเบนจากมาตรฐานของสังคม
4. ความหย่อนสมรรถภาพในการดำเนินชีวิต

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลที่ปรับตัวไม่ได้จะขาดความมั่นใจในตนเอง ต้องพึ่งพาคนอื่นอยู่เสมอ มีพฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากมาตรฐานของสังคม ทั้งอาการทางกายและอาการทางจิตใจ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เฮอ์ทาโด คาร์เตอร์ และสปัลเลอร์ (Hurtado, Carter and Spuler, 1996: 135 – 154) ได้ศึกษาปัญหาและความสำเร็จในการปรับตัวของนักศึกษาละตินในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เพื่อประเมินปัญหาและความสำเร็จของการปรับตัวของนักศึกษา โดยศึกษาการปรับตัวในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ การปรับตัวทางด้านวิชาการ การปรับตัวทางด้านสังคม การปรับตัวทางด้านจิตใจของแต่ละบุคคล และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และใช้แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษาซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดของแบคเกอร์และซีริก (Bager and Siryk. 1984-1989) ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ถูกเหยียดผิวและสัญชาติ มักจะเป็นนักศึกษาที่มาจากชนชั้นต่ำ การที่นักศึกษาถูกเหยียดหยามนี้มีผลกระทบต่อความรู้สึกของนักศึกษาในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม และยังมีผลกระทบไปถึงการปรับตัวทางด้านวิชาการและด้านสังคมอีกด้วย ส่วนนักศึกษาที่เรียนดี พบว่า มีปัญหาการปรับตัวในด้านการเข้ากลุ่มเพื่อน เนื่องจากมีแรงกดดันว่าได้รับอิทธิพลพิเศษในการเข้าศึกษา ทำให้มีปัญหาทางด้านมนุษยสัมพันธ์ขัดแย้งกับกลุ่มเพื่อนและขาดความมั่นใจต่อผู้บริหารในวิทยาลัย ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไขโดยให้สร้างปฏิสัมพันธ์ด้วยการจัดอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวคิดกันในกลุ่มนักศึกษาและให้มีโครงการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้ในระยะแรกๆที่เข้าศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวในการปรับตัวของนักศึกษาในปีต่อไป ความสำเร็จในการบริหารเรื่องเวลา ตารางเรียน การเงิน ในปีแรกจะมีผลอย่างมากต่อการปรับตัวทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม นักศึกษาจะมีการปรับตัว ถ้าหากนักศึกษามีเสรีภาพและมีการติดต่อกับครอบครัว โดยต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วาสนา มุทฺธเสน (2547: 136) ได้ทำการศึกษารายกรณีนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก จำนวน 6 คนที่มีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ผลการศึกษากรณีสรุปสาเหตุได้ดังนี้

1. สาเหตุจากตัวนักเรียน ปัญหาที่พบคือ เด็กขาดความเข้าใจในวิธีเรียนที่ถูกต้อง ขาดความรับผิดชอบ ขาดความกระตือรือร้น เกียจคร้าน ไม่มีความพากเพียรพยายาม ประกอบกับมีพื้นฐานทางการเรียนเดิมไม่ดี เรียนไม่เข้าใจ ทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายในการเรียน

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

2.1 สิ่งแวดล้อมที่บ้าน ได้แก่ สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว บิดามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ ละเลย ขาดความใกล้ชิดสนิทสนม ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดคนชี้แนะแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม มีผลทำให้เด็กรู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง กลายเป็นคนขาดความรับผิดชอบ

2.2 สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน

2.2.1 ครู ปัญหาที่พบ คือ เด็กจะไม่กล้าเข้าหาครู กลัวครูจะตำหนิ มีปัญหาอะไรไม่กล้าซักถามครู ดังนั้นครูจึงควรให้ความรักเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิด มีความเป็นกันเอง จะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดี เกิดความไว้วางใจ กล้าขอคำปรึกษาเมื่อมีปัญหา หรือความคับข้องใจที่เกิดขึ้น

2.2.2 เพื่อน เพื่อนมีความสำคัญต่ออนาคตของบุคคลมาก พฤติกรรมจะดีหรือไม่ดีนั้น ส่วนหนึ่งมาจากเพื่อนจึงควรระมัดระวังในการคบเพื่อน ควรเลือกคบเพื่อนที่มีคุณสมบัติหลายๆ ด้าน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอายุ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1367) ได้ให้ความหมายของอายุว่า หมายถึง จำนวนปีที่นับตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน โดยอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดฐานะ ของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีอายุต่างกันจะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ การเรียนรู้

พิณฑิพย์ ทวยเจริญ (กรมวิชาการ 2543: 18; อ้างอิงจาก พิณฑิพย์ ทวยเจริญ. 2540) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนภาษาต่างประเทศ เมื่อมีอายุหลังวัยรุ่นมักเกิดปัญหาตามมา ซึ่งสัมพันธ์กับการแทรกซ้อนของภาษาแม่ โดยเฉพาะทางการออกเสียง ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานของ

สมองที่เกี่ยวกับภาษาเริ่มมีความคงตัวในวัยรุ่น และวัยก่อนช่วงเวลา 9 – 12 ขวบ เด็กสามารถเรียนภาษาได้มากกว่า 2 ภาษาพร้อมๆ กัน และเรียนได้ง่าย

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า อายุ ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีความคิดและการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ดังนั้นอายุ น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุ

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮาร์เลย์ (กรมวิชาการ. 2543: 11; อ้างอิงจาก Herley. 1986) ได้สำรวจตัวแปรเรื่องอายุที่เหมาะสมในการเรียนภาษาอังกฤษ และให้ข้อสรุปว่า การเรียนภาษาอังกฤษตั้งวัยเยาว์มีข้อได้เปรียบกว่าการเรียนเมื่อโตแล้ว และครูที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยผู้เรียนให้เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วในทุกะดับของการเรียน

ชู (นพเก้า ณ พัทลุง. 2548: 10; อ้างอิงจาก Hsu. 2004) ได้ศึกษาผลจากอายุและแรงจูงใจ และปัจจัยสนับสนุน 3 ด้าน คือ รูปแบบการเรียน (Learning Styles) ภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนได้รับนอกห้องเรียน และวิธีการสอนของผู้สอน ต่อผลการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในไต้หวัน พบว่า ผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษที่มีอายุน้อยกว่าจะประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ (Performance) ดีกว่า

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กฤษณู ทรงเจียรระพานิช (2548: 74-75) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนออเงิน (อ่อนเหมอนุสรณ์) เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า อายุ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ระดับอายุที่แตกต่างกัน มีผลทำให้นักเรียนประสบปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า อายุ น่าจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูต และคนอื่นๆ (Good and other. 1973: 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะ หรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้ หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่ได้รับจากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง

ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Non-testing Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test) จะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียนเนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดง ความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียน จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป เพียงครั้งเดียว

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือจากประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นตัววัดว่าบุคคลได้เกิดการ เรียนรู้ไปเท่าใดหรืออย่างไรบ้าง โดยสามารถวัดได้จากการสังเกต การสอบถามหรือการทำแบบทดสอบต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันยังส่งผลต่อการเรียนรู้ในระดับต่อไป

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คอยโว (Koivo. 1983: 2524 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ซู สแตนเลย์ (Sue-Stanley. 1985: 198) ได้ศึกษาความสำเร็จในด้านการเรียนกับการปรับตัวของนักศึกษาในประเทศจีน พบว่า นักศึกษาที่ได้คะแนนจากการเรียนสูงจะปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำ

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ยุทธกร ถามา (2546: 89) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ความสนใจและความมีวินัยในตนเองทางการเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน โดยใช้ชุดการเรียน เรียนด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสมการและการแก้สมการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงที่เรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2531: 6) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง ทักษะในการเรียนการศึกษาที่ได้รับฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1. การหลีกเลี่ยงผัดเวลา หมายถึง ความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบในตนเอง มีการวางแผนในการเรียน จัดระบบการเรียนและการทำงาน
2. วิธีการทำงาน หมายถึง วิธีการต่างๆที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการศึกษาช่วยส่งเสริมให้การเรียนการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเป็นประจำสม่ำเสมอหรือ แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม รวมถึงการรู้จักใช้เวลาให้เหมาะสมกับการเรียน การแบ่งเวลา วิธีการเรียน และวางแผนการใช้เวลา

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คอยโว (Koivo. 1983: 2524 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เพลโล และคริสติน่า (Pelufo Enguix and I Gistina. 1998: 27) ได้ศึกษาโปรแกรมเพื่อพัฒนานิสัยการเรียนในมหาวิทยาลัยวาเลนเซีย ประเทศสเปน ได้ศึกษาการใช้เทคนิคการสอนที่เป็นโปรแกรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ซึ่งในโปรแกรมการเรียนการสอนมีกิจกรรมจัดกลุ่มรายการบุคคล การค้นพบตัวเอง ซึ่งสามารถพัฒนานิสัยการเรียนได้ดีขึ้น

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548: 67-79) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีพุทธจริต ด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระมหาเดชจำลอง พุฒหอม (2550:85) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลวรรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลวรรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 327คน เป็นนักเรียนชาย 188 คนและนักเรียนหญิง 139 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระอดิศักดิ์ ยางธิสาร (2551) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลต่อมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน และลักษณะกายภาพทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติเป็นวิธีการในการเรียนที่กระทำซ้ำๆ จนกลายเป็นนิสัยทางการเรียนที่ติดตัวบุคคลนั้นไป พฤติกรรมที่มุ่งมั่นในด้านการเรียนมีความพึงพอใจ เอาใจใส่ ขยันอดทน รับผิดชอบในการแสวงหาความรู้ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน วิธีการเรียน และพัฒนาการเรียนของตนอยู่เสมอ จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึงคาดว่า นิสัยทางการเรียนนั้น น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530: 40 ; อ้างอิงจาก Ruch 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัว หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา และพฤติกรรมต่างๆที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ สายสุริ จุติกุล (2511: 8) กล่าวเช่นเดียวกันว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ส่วนต่างๆของบุคคลที่รวมกันแล้วทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ ส่วนต่างๆนั้นได้แก่ อุปนิสัย นิสัยใจคอ ความสนใจ ทัศนคติ วิธีการปรับตัวโครงสร้างของร่างกาย ซึ่งส่วนต่างๆเหล่านี้จัดเป็นลักษณะที่สำคัญของแต่ละบุคคล

แสงเดือน ไยไธสง (2538: 8) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะเด่น โดยส่วนรวมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกทั้งร่างกายและจิตใจ อันจะทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น

บุญศรี คำชาย (2540: 198) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นคำกลางๆ หมายถึง ลักษณะรวมถึงตัวบุคคลอันประกอบไปด้วยพฤติกรรมภายในและภายนอกซึ่งประกอบเป็นผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรม การรับรู้ เจตคติ แรงจูงใจ และปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะที่ไม่เหมือนใคร

อลพอร์ต (สุรางค์ ไคว้ตระกูล.2544:31; อ้างอิงจาก Allport 1955) ให้คำจำกัดความของคำว่าคำว่า “บุคลิกภาพ” ว่าเป็นการจัดและรวบรวมเกี่ยวกับระบบทางร่างกายและจิตใจ (Psychophysical Systems) ภายในตัวของแต่ละบุคคลแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ยังผลให้แต่ละบุคคลมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์ไม่ซ้ำแบบกับคนอื่น

วราภรณ์ ตระกูลสุษดี (2544: 29) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลอื่นซึ่งมีปัจจัยเกี่ยวข้อง ได้แก่ พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ ประสบการณ์ และการฝึกอบรมในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นตามความประสงค์

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2544: 31) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

อารี พันธุ์ณี (2546: 67) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญารวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกและภายใน ทำให้แยกความแตกต่างของบุคคลได้ และบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยที่รวมเป็นฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

2.1.1.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

อารี พันธุ์ณี (2546: 67) กล่าวว่า ถึงความสำคัญของบุคลิกภาพในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การดำเนินชีวิต การงานและสังคม ซึ่งมีผลต่อความเจริญก้าวหน้า คุณประโยชน์และความสำเร็จของบุคคลดังนี้

1. ความมั่นใจ บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะมีความรู้สึกมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น กล่าวแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกและการกระทำต่าง ๆ ได้อีกด้วย

2. ความสำเร็จ บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี สามารถสร้างศรัทธาแก่ผู้พบเห็น
3. ประกอบกับมีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

4. ความเป็นตัวของตัวเอง บุคคลที่มีบุคลิกภาพดี ก็จะทำให้เป็นคนที่ศักยภาพในตนเองสูง และเป็นคนที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ดี

2.1.1.3 ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะโครงสร้างต่างๆของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อวามมนุษย์เรานั้นมีลักษณะทางสรีระที่เป็นแบบแบบไป แต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับแต่ละอย่าง (Luthan. 1989:160) ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของจุง (Hergenharn.1990: 58-85; citing Jung. N.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เกรงครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเองและการกระทำทุกอย่างที่มักจะทำขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

นอกจากนี้ฟริตแมน และโรเซนแมน (Farmer and others. 1984: 34; citing Friedman & Rosenmen. 1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบีรายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มี ดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบเอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของคนที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ; & Hamner. 1982: 272-273; Farmer and others. 1984: 35; Smith & Anderson. 1986: 1166-1167; Fontana and others. 1987: 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคคลที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำการต่างๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทาง ช่มชู้ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 ออดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอยและอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกาย ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) มีความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบเอ (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับแบบเอ ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสงี่ยม ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others. 1985: 165; Michell; & Lanson. 1987: 203; Robbins.1989: 511)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลได้รับจึงกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2.1.1.4 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ และ บีแบบวัดที่ใช้ในปัจจุบันมี 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 15; อ้างอิงจาก Friedman; & Rosenmen. 1974) คือ

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview: SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อเป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

มาตรวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framinghaen Type A Scale: FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบหนึ่ง ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey: JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่รายงานว่า มีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ว่าได้รับแรงเสริมจากการทำงานกว่า อีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า

นอกจากนี้สตรีรูปและคนอื่นๆ (Strube and others. 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองที่มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ผลและมีความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆที่บุคคลได้รับจึงกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สตูป และ โบลแลนด์ (Strube ;& Boland.1986) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี พบว่ากลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงาน นั้นพบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความพยายามในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรพยายามในงานที่มีความยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี นั้นมีความเชื่อถือความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน ความยากและความเพียรของงานจะมีความสัมพันธ์ในทางบวก

ไควร์เวอร์และไวน์ดเนอร์(Kleiwer ; & Weidner. 1987: 204) ได้ศึกษาเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และระดับความมุ่งหวัง โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็กและผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายจำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คน มีอายุระหว่าง9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และ บี พบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายของความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่ในการกระทำพฤติกรรม เด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่าคนอื่นๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนางคกุล. 2533: 19-20; อ้างอิงจาก Strube & others.1987) ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความพยายามและความสำเร็จไม่สอดคล้องกัน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความพยายามมากขึ้นเพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ชุติมน ศรีแก้ว (2546: 77) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิรัญญา แสนสอน (2547: 65) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการป้องกันสิ่งเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยมีบุคลิกภาพ เป็นตัวแปรต้นในการศึกษาในครั้งนี้ คือ บุคลิกภาพ และได้ใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพ โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการป้องกันสิ่งเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .163 .319 และ.238 ตามลำดับ ได้แก่

1.การใช้สิ่งเสพติดประเภทสุราของผู้ปกครองนักเรียน แสดงว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่ใช้สิ่งเสพติดประเภทสุราสูง จะมีเจตคติทางบวกต่อการป้องกันสิ่งเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากเข้าใจถึงโทษของสิ่งเสพติดและมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการใช้สิ่งเสพติด ซึ่งมาจากการได้เห็นพฤติกรรมของผู้ปกครอง

2.สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง แสดงว่านักเรียนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง จะมีเจตคติทางบวกต่อการป้องกันสิ่งเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวมีการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรักห่วงใย ใกล้ชิด ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจ ให้ความไว้วางใจ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงความรัก และให้ความเคารพ/เชื่อฟัง

3.บุคลิกภาพ แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีเจตคติบวกต่อการป้องกันสิ่งเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีเหตุผล รักความก้าวหน้า มีความเพียรพยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อประสบความสำเร็จในการทำงาน จึงหลีกเลี่ยงไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด

พัชรินทร์ สมหมาย (2549 : 36-40) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 457 คน เป็นชาย 216 คน และเป็นหญิง 241 คน มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัญหาการเรียนในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระธีรภิกษุธีร์ สารธมโม (2550 : 92) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่าบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีลักษณะ คือ ความมานะพยายามในการทำงาน ซองฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆเพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว

จากงานวิจัยต่างประเทศและในประเทศไทย สรุปลงได้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความเพียรพยายามในการทำงาน เพื่อประสบความสำเร็จมากกว่า รักความก้าวหน้ามากกว่า มีความเครียดและวิตกกังวลในการทำงานสูงกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าบุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการวางแผนการใช้จ่ายเงินของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.1.5.1 ความหมายของอัตมโนทัศน์

อัตมโนทัศน์ หรือตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า Self-concept มีผู้ให้ความหมายไว้ อย่างมากมาย ดังนี้

ดรุณี ขอเจริญ (2547: 10-11) อัตมโนทัศน์ เป็นสิ่งที่ปฏิรูปมาจากประสบการณ์เปลี่ยนแปลงและสิ่งแวดล้อม เมื่อประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ อัตมโนทัศน์จึงควรเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ องค์ประกอบที่ทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงได้แก่

1. สังคมที่เขาอาศัยอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอาศัยอยู่นั้น มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลได้ทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือด้อยลง

2. ผู้ที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น เช่น บิดา มารดา ครู ญาติหรือเพื่อนสนิท ความไว้วางใจ ความเชื่อ ทศนคติที่คนเหล่านี้มีต่อบุคคลนั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคลนั้นได้

3. อัตมโนทัศน์ในอุดมคติ (Idea Self-Concept) หมายถึง ความนึกคิด ทศนคติเกี่ยวกับตนเองตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น บุคคลจะตั้งอัตมโนทัศน์ในอุดมคติ เอาไว้แล้วพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเองให้เป็นอย่างที่ตั้งปรารถนาเอาไว้ ถ้าทำได้อัตมโนทัศน์เขาก็จะดีขึ้น ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดท้อถอย รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ทำให้อัตมโนทัศน์ด้อยลง

กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์ (2527: 208) สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยาในเรื่องอัตมโนทัศน์ไว้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับตนเองทั้งทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ ได้แก่ บุคลิกลักษณะ รูปร่างหน้าตา อารมณ์ ความรู้สึก คนที่มีอัตมโนทัศน์ดีหรือทางบวก มักเกิดความมั่นใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกล้าในการแสดงความสามารถ แต่ถ้ามีมากเกินไปมักจะเป็นคนขี้โม้ ขี้คุย มักกล่าวยกตนข่มท่านบ่อยครั้ง และมักดูถูกความสามารถของคนอื่นว่าด้อยกว่าตน สำหรับคนที่มีอัตมโนทัศน์ไม่ดีหรือในทางลบ มักไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความสามารถในตนเองเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ถ้ามีมากเกินไป มักจะเป็นคนที่ดูถูกตนเอง คิดว่าตนเองมีปมด้อย มีการถ่อมตัว และเกรงกลัวหรือยอมทำตามผู้อื่นโดยเฉพาะคนที่มีลักษณะเก่งกว่าเขา โดยทั่วไปบุคคลมักมีอัตมโนทัศน์เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง (Real Self-Concept)

2. การมีอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ (Idea Self)

คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องและเหมาะสมคือ คนที่มีอัตมโนทัศน์ที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงสอดคล้องกัน หรือเช่นเดียวกับอัตมโนทัศน์ในอุดมคตินั้นเอง

พรพนวดี จันทราช (2544: 10) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์เป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับหรือเกี่ยวข้องทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้สึกที่มีต่อตนเองของบุคคลนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกับผู้อื่นรู้สึกต่อตน ความรู้สึกความเข้าใจ และความรู้สึกของคนที่เขาใจว่าตนเองเป็นเช่นนั้น เพราะบุคคลอาจจะมีความคิดเห็นหรือรับรู้เกี่ยวกับตนเองที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

แม็คเควิต และฮารารี (พรณี ช.เจนจิต.2534: 180 ; อ้างอิงจาก Mc David & Harari. n.d.) ได้แยกและเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำว่า “อัตต” กับ “อัตมโนทัศน์” ไว้ว่า อัตต คือ ส่วนรวมของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึกต่างๆ ส่วนอัตมโนทัศน์ คือ โครงสร้างของการรับรู้ที่บุคคลมีต่อ “อัตต” อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ค่านิยม หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ เป็นการรับรู้ตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา มีทั้งอัตมโนทัศน์ที่ดีและไม่ดีขึ้นอยู่กับ การรับรู้ตนเองในสถานการณ์แต่ละขณะ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัว พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

2.1.5.2 ประเภทของอัตมโนทัศน์

ซูซัย สมิทธิไกร (2530:67) แบ่งอัตมโนทัศน์ตามทิศทางของความรู้สึกต่อตนเองเป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ทางบวก และอัตมโนทัศน์ทางลบ

1. อัตมโนทัศน์ทางบวก (Positive Self-Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนมีความสามารถ ชัยชนะ แข็ง เป็นต้น

2. อัตมโนทัศน์ทางลบ (Negative Self-Concept) เป็นความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ไม่ดี เช่น คิดว่าตนเองเป็นคนไม่มีคุณค่า ไม่เป็นที่ต้องการและยอมรับของใครๆ มีสติปัญญาต่ำ เกียจคร้าน เป็นต้น

รอเจอร์ เสนอทฤษฎีของอัตมโนทัศน์ว่า แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เรียกว่า “ I ” เป็นส่วนของตัวบุคคลที่เป็นผู้กระทำ และส่วนที่สองเรียกว่า “ Me ” เป็นส่วนของบุคคลที่เป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งทำให้บุคคลประเมินตนเองเป็นอัตมโนทัศน์ 2 ลักษณะ คือ

1. Real Self-Concept เป็นอัตมโนทัศน์ที่บุคคลรับรู้ตนเองอย่างตรงตามสภาพความเป็นจริง คือ ตรงตามที่ตนเองเข้าใจ การรับรู้ของตนเองนี้เกิดจากการประเมินความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองและเกิดจากการประเมินการกระทำของตนเอง

2. Ideal Self-Concept เป็นอัตมโนทัศน์ที่บุคคลปรารถนาที่จะเป็นไปตามอุดมคติ รวมทั้งเป็นความรู้สึกที่อยากปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง ซึ่งเกิดจากความปรารถนาของตนเอง และเกิดจากความปรารถนาของผู้อื่นอยากให้เป็น

พิทท์ (ลำเนาวิ เรืองยศ. 2535: 11; อ้างอิงจาก Fitt. N.d) ได้แบ่งอัตมโนทัศน์ไว้เป็น 2 ประเภท และแต่ละประเภทจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พิจารณาโดยใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

1.1 อัตมโนทัศน์ด้านความเป็นเอกลักษณ์ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นอย่างไร เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามว่า “ฉันเป็นอะไร”

1.2 อัตมโนทัศน์ด้านความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการยอมรับในตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับคำถามที่ว่า “ฉันรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร”

1.3 อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในเรื่องต่างๆของตนเอง เป็นการพิจารณาอัตมโนทัศน์ด้านที่เกี่ยวกับคำถามว่า “ฉันประพฤติอย่างไร”

2. พิจารณาโดยใช้ผู้อื่นเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของร่างกาย เรื่องเพศ สุขภาพ ความสามารถ และทักษะ

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรมจรรยา หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม ความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นคนดีหรือคนเลว ความสัมพันธ์ที่มีต่อศาสนา ความพึงพอใจในศาสนาของตน

2.3 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนตัว หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับคุณค่าของตนเอง ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ประเมินค่าบุคลิกภาพของตน โดยไม่รวมลักษณะทางด้านร่างกายและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2.4 อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัว หมายถึง ความรู้สึกในคุณค่า ความพอใจ ในฐานะที่ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว เป็นการแสดงถึงการรับรู้ตนเองว่า ไกล่ชิดหรือห่างเหินจากครอบครัว

2.5 อัตมโนทัศน์ด้านสังคม หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับความมั่นใจ และความเชื่อมั่นในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

จะเห็นได้ว่า มีนักการศึกษาแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละท่าน ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะแบ่งประเภทของอัตมโนทัศน์ เป็น 2 ลักษณะ คือ อัตมโนทัศน์ในทางบวก (Positive Self-Concept) และอัตมโนทัศน์ในทางลบ (Negative Self-Concept) ซึ่งได้จากการประเมินตนเองในด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านความสามารถ และด้านสังคม

2.1.5.3 ความสำคัญของอัตมโนทัศน์

แมคแคนเลส (เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ. 2538: 16; อ้างอิงจาก Mccandless.1967) กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ว่า คนที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะมีลักษณะอุปนิสัยที่พึงประสงค์ มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถปรับตัวได้ดี มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความสัมพันธ์ในกลุ่มดี จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองมากกว่าบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบและจะใช้วิธีการป้องกันตนเองน้อย

พรณี ชูทัย เจนจิต (2538: 3) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในทางบวก เขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อตนมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับผู้อื่น เขาก็จะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มองเห็นตนเองต่ำต้อย ถูกตนเองไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เขามักจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้ให้กับผู้อื่น ผลที่ตามมาคือความขัดแย้งผู้อื่นไม่ชอบ การที่คนเราจะมีความรู้สึกที่ว่าตนเองเป็นที่ชอบพอของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ได้รับการยอมรับหรือประสบผลสำเร็จ สิ่งสำคัญคือจากประสบการณ์ที่ได้รับจากผู้อื่น และ พรณี ชูทัย เจนจิต ได้กล่าวถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ต่อความสำเร็จในการเรียนว่า เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวก รู้ว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ มักจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนในทางตรงกันข้าม เด็กที่มีอัตมโนทัศน์ในทางลบ มักเป็นผู้ที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน ดังนั้นอัตมโนทัศน์จึงเป็นตัวที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน

สุธีรพันธ์ กรลักษณ์ (แพงศรี ราชพรหมมา.2547: 7 ; อ้างอิงจาก สุธีรพันธ์ กรลักษณ์. 2528) กล่าวสรุปว่า การทำความรู้จักตนเองต้องหมั่นตรวจพิจารณาตนเองถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด การกระทำของตนเอง สนใจรับฟังความคิดเห็นและตรวจคำวิจารณ์ของบุคคลอื่นที่มีต่อตัวเราพอประมาณ แล้วหันกลับมาพิจารณาถึงตัวเราในแง่มุมมองเกี่ยวกับตัวเราที่เป็นจริงเป็นอย่างไร กับตัวเราที่ต้องการจะเป็นอย่างไร จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ตนเองได้ตามความเป็นจริงมากขึ้น ถ้ามองดูตนเองแล้วคิดว่าตนเองด้อยกว่า ตัวตนที่เป็นอยู่ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นกลายเป็นคนที่มีปมด้อย แต่ถ้ามองดูตนเองแล้ว ประเมินค่าสูงกว่าตัวตนที่เป็นจริง ก็จะกลายเป็นคนหลงตัวเองไปในที่สุด

สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์มีความสำคัญต่อพฤติกรรม ความสามารถในการปรับตน บุคลิกภาพ และความสำเร็จของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง และบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ที่ดี หรือ มีอัตมโนทัศน์ในทางบวกจะเป็นบุคคลที่มีความสุข มีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ สามารถปรับตัวอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมได้ดี

2.1.5.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

โรเจอร์ส (ศรีเรือน แก้วกังวาล.2539: 123-125 ; อ้างอิงจาก Rogers. n.d.) พูดถึงตัวตนของบุคคล(Self) ว่าเป็นประสบการณ์เฉพาะตนของบุคคลหนึ่งบุคคลใดผสมปนกันเข้าเป็น

“ตัวตน” ของบุคคลนั้น (I หรือ Me หรือ Self) ซึ่งในทฤษฎีตัวตน (Self Theory) โรเจอร์ส กล่าวว่าไว้ว่ามนุษย์ทุกคนมีตัวตน 3 แบบ ได้แก่

1. ตนที่ตนมองเห็น (Self Concept)
2. ตนตามที่เป็นจริง (Real Self)
3. ตนตามอุดมคติ (Ideal Self)

ตน ที่ตนมองเห็น คือ ภาพของตนที่เห็นเองว่าตนเป็นคนอย่างไร คือใคร มีความรู้ความสามารถลักษณะเฉพาะตนอย่างไร เช่น คนสวย คนเก่ง คนร่ำรวย คนมีชาติตระกูล คนต่ำต้อย วาสนา คนช่างพูด คนขี้อาย คนเก็บตัว คนเจียบ คนสร้อยเส้ร่า ฯลฯ โดยทั่วไปคนรับรู้มองเห็นตนเองหลายแง่มุม อาจไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือภาพที่คนอื่นเห็น เช่น คนที่ชอบเอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น อาจไม่เคยนึกเลยว่าตนเองเป็นบุคคลประเภทนั้น

ตน ตามที่เป็นจริง คือ ลักษณะตัวตนที่เป็นไปตามข้อเท็จจริง บ่อยครั้งที่ตนมองไม่เห็นข้อเท็จจริงของตน เพราะเป็นกรณีที่ทำให้รู้สึกเสียใจ เศร้าใจ ไม่เทียบหน้าเทียบตากับบุคคลอื่น ๆ รู้สึกผิดเป็นบาป ฯลฯ

ตน ตามอุดมคติ คือ ตนที่อยากมีอยากเป็น แต่ยังไม่เป็นไป ในสภาวะปัจจุบัน เช่น นาย ก เป็นคนขี้บรธรับจ้าง แต่นึกฝันอยากจะเป็นเศรษฐีมีคนขับรถให้ขี่ นาง ง ถูกสามีทอดทิ้งหวังจะมีครอบครัวอบอุ่นพร้อมหน้าสามีและลูก นางสาวนินดา เป็นคนชอบเก็บตัวแต่ก็อยากเป็นคนเก่งสังคม เข้าคนง่าย เป็นต้น

ถ้าตนที่ตนมองเห็นกับตนตามที่เป็นจริง มีความแตกต่างกันมากหรือมีข้อขัดแย้งกันมาก บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเป็นบุคคลก่อปัญหาให้แก่ตัวเองและผู้อื่น ในรายที่มีความแตกต่างกันรุนแรง เขาอาจเป็นโรคประสาท หรือ/และโรคจิตได้

การปรับตัวตามที่ตนมองเห็นให้ตรงกับตนตามที่ตรงกับความเป็นจริง และตนตามอุดมคติในการดำเนินชีวิตประจำวัน อันได้แก่ ความมั่นคงของอารมณ์และบุคลิกภาพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสมรรถภาพสูงในการประกอบภารกิจตามหน้าที่ ไม่ค่อยมีความวิตกกังวล ไม่ค่อยใช้กลไกในการป้องกันตัวเอง บุคคลเหล่านี้มักพัฒนาบุคลิกภาพของเขาไปสู่ความวิวัฒนาการที่นอกเหนือจากนี้แล้ว บุคคลที่มองเห็นตนเองตรงกับตนตามความเป็นจริง มักมองเห็นตนตามอุดมคติที่ค่อนข้างเป็นไปได้ ทำให้การดำเนินชีวิตของเขาเป็นไปอย่างมีความมุ่งมั่นหวัง กระตือรือร้นและสนใจหวังอยู่เสมอ เขาจึงมีความพึงพอใจในตนเองอยู่มาก ซึ่งมักจะนำไปสู่ความพึงพอใจในบุคคลอื่นอีกด้วย ส่วนบุคคลซึ่งสร้างภาพของตนตามอุดมคติห่างไกลตนตามที่เป็นจริงมักจะประสบความผิดหวังในตนเองและผู้อื่นอยู่เรื่อย ๆ ทำให้มองเห็นตนเองในแง่ลบ มีเพื่อนน้อย พบหาสมาคมกับใครๆยาก บุคคลประเภทนี้มักมีข้อสับสนและขัดแย้งในตนเองกับผู้อื่นเป็นนิจ (พรพนวดี จันทราช.2544 : 11-12 ; อ้างอิงจาก ฐัญญะ บุปผเวส และคณะ.2534)

2.1.5.5 ลักษณะของผู้ที่มีอัตมโนทัศน์

สิทธิดิโชค วรานุสันติกุล (อภิขญา สุทธิสิงห์.2541: 15; อ้างอิงจาก สิทธิโชค วรานุสันติกุล.2514) ได้วิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง-ต่ำ ไว้ดังนี้

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูง มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1. ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล เจลี่ยวจฉลาด มีเหตุผล ทะเยอทะยาน ชอบเล่นเกม กีฬา เป็นสมาชิกคนสำคัญของครอบครัว ชยัน มีความสามัคคีกับพี่น้อง แบ่งเวลาได้ดี เป็นนักเรียนที่ดี เป็นลูกที่ดี คล่องแคล่วว่องไว มีพ่อแม่ที่รักกัน

2. ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ มีอารมณ์มั่นคง รั้ง เรียง สุขุมรอบคอบ ชอบผจญภัย เชื่อมมั่นในตนเอง ไม่อิจฉาริษยา ชอบเผชิญหน้าคน มองโลกในแง่ดี

3. ด้านการปรับตัวทางสังคม ชอบมีเพื่อน เข้ากับคนได้ทุกระดับ ชอบสร้างสรรค์ เข้าใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อนฝูงรักใคร่

ลักษณะของบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำ มีความรู้สึกและคิดว่าตนเองเป็นดังนี้

1. ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล ทำงานช้า สติปัญญาต่ำ ไม่มีเหตุผล โดนรังแก ขี้เกียจ มักถูกตำหนิ พ่อแม่ทะเลาะกัน

2. ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ เศร้าหมอง อ่อนเพลียง่าย ก้าวร้าว รู้สึกว่าตัวเอง ไม่มีอะไรดี ท้อแท้ ขี้้อจฉา ตื่นเต้นตกใจง่าย

3. ด้านการปรับตัวทางสังคม มองคนในแง่ร้าย ไม่ช่วยเหลือคนอื่น แสดงอาการไม่ชอบเพื่อนที่ดีดีกว่า ดูถูกคนอื่น เห็นแก่ตัว ชอบขอมคนอื่น ฟังพาวอาศัยไม่ได้

2.1.5.6 พัฒนาการของอัตมโนทัศน์

โรเจอร์ส โกลสไตน์ และมาสโลว์ (นิภา นิธยาน. 2530; อ้างอิงจาก Roger,Goldstein and Maslow. 1968) เชื่อว่ามนุษย์มีแรงจูงใจที่จะเป็นพลังพัฒนา “ตน” ให้เจริญงอกงามเต็มที่ ในเรื่องพัฒนาความเป็น “ตน” นี้ มาสโลว์ผู้เชื่อในระบบ “ตน” ว่าเป็นแกนกลางประจักษ์ หัวใจของบุคลิกภาพได้อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขึ้น 6 ชั้น ตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูงสุด และแต่ละชั้นจะเป็นฐานรองรับให้ก้าวขึ้นสู่ขั้นต่อไปได้ เริ่มตั้งแต่ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการความรัก ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-Actualization) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิตที่ทำให้มนุษย์พัฒนา “ตน” ได้เต็มที่ตามกำลังศักยภาพที่มีอยู่

พรรณ ชูทัย เจนจิต (2538:605) กล่าวถึงอัตมโนทัศน์ว่า เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่วัยทารกถึงวัยรุ่น และมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การพัฒนาของอัตมโนทัศน์ในแต่ละวัย สรุปได้ดังนี้

วัยทารก (Infancy)

เป็นวัยที่เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่สำคัญที่สุด ทำทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการของตนเอง เป็นประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต การปฏิบัติจากผู้ใหญ่ที่เด็กได้รับในช่วงนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ การที่เด็กจะพัฒนาเกี่ยวกับความสามารถในการรักผู้อื่นได้นั้นขึ้นอยู่กับความรัก และความเอื้ออาทรที่เด็กได้รับ ซึ่งพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุด โดยเด็กจะพัฒนาอัตมโนทัศน์เมื่อรู้ตัวว่าเป็นที่ต้องการ มีคุณค่า หรือการที่คนอื่น ๆ เห็นว่าเขาเป็นเด็กดี เด็กจะแสดงพฤติกรรมตามความคาดหวังของบุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และจะแทรกซึมเข้าสู่อัตมโนทัศน์ของเด็ก

วัยเด็ก (Childhood)

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่โรงเรียน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กในวัยนี้ได้แก่ พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน ครู โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนจะเริ่มมีความสำคัญกับเด็กพอกๆกับที่ครูมีความสำคัญ ในวัยนี้เด็กได้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน และเริ่มได้รับประสบการณ์นอกบ้านเป็นครั้งแรก เด็กจะเริ่มมีความรู้สึกว่าการให้เพื่อนยอมรับตน โดยการทำงานหรือทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จ ซึ่งการที่เด็กประสบผลสำเร็จในการเรียนจะก่อให้เกิดความมานะพากเพียรพยายาม สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ ส่วนเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนจะไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถร่วมทำงานกับผู้อื่น เด็กจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนซึ่งจะทำให้พัฒนาความรู้สึกที่ช่วยตนเองไม่ได้ เกิดความรู้สึกต่ำต้อย

วัยรุ่น (Adolescence)

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่จะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของอัตมโนทัศน์ทางลบ หรืออัตมโนทัศน์ทางบวกอย่างเด่นชัด การที่เด็กรู้สึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร ไม่ว่าจะทางบวกหรือทางลบ จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น เด็กที่เข้าโรงเรียนด้วยความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข มักจะเป็นผู้อาสางาน มีความรับผิดชอบ ซึ่งความคาดหวังของเขาสอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและด้านสังคม ในทางตรงข้าม เด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางลบมักจะมองตนเองว่าเป็นผู้ที่ไม่มีความสามารถ จึงไม่มีใครกระตือรือร้นที่จะรับอาสาทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ค่อยรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ความล้มเหลว

วัยผู้ใหญ่และวัยชรา

สุชา จันทรเฒ (2536: 183) กล่าวถึง การพัฒนาอัตมโนทัศน์ในช่วงวัยผู้ใหญ่ (อายุ 18-60) และวัยชรา (อายุ 60 ปีขึ้นไป) สรุปได้ว่า ในวัยนี้มีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เช่น จะต้องปรับตัวในเรื่องชีวิตการแต่งงาน งานอาชีพ เศรษฐกิจ เริ่มรู้จักตนเองดีขึ้น เริ่มมองเห็นว่ามีความสามารถในงานที่ตนทำแค่นั้น จะวางแผนชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่า อัตมโนทัศน์ของบุคคลในแต่ละวัยจะมีความแตกต่างกัน และมีการพัฒนาได้ ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขณะที่บุคคลนั้นเจริญเติบโต และหล่อหลอมให้บุคคลมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันออกไป

2.1.5. 7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964: 707-708) กล่าวว่า อัตมโนทัศน์มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น ความมุ่งหวังของพ่อแม่ ทศนคติของสมาชิกภายในครอบครัว ลักษณะทางร่างกาย ระดับวุฒิภาวะ อิทธิพลจากสื่อมวลชน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความต้องการ โรงเรียน ความเชื่อทางศาสนา ฐานะเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ทศนคติของเพื่อน

สจวร์ต จันท์เนม (2519: 41) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ คือ

1. ประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล
2. การอบรมเลี้ยงดู
3. ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมนั้น

จันท์เพ็ญ โชติศิริ (2532: 73) กล่าวถึง องค์ประกอบที่ทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงได้แก่

1. สังคมที่เขาอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับจากสังคมที่เขาอยู่ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของบุคคล

2. ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ครู ญาติ หรือเพื่อนสนิท มีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคลนั้น ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ เจตคติที่คนเหล่านั้นมีต่อบุคคลจะมีผลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

3. อัตมโนทัศน์ตามอุดมคติ หมายถึง ความนึกคิดหรือเจตคติที่เกี่ยวกับตนเอง ตามที่บุคคลนั้นปรารถนาจะเป็น บุคคลจะตั้งอัตมโนทัศน์ตามอุดมคติเอาไว้ ถ้าทำได้ อัตมโนทัศน์ของบุคคลก็จะดีขึ้น ถ้าทำไม่ได้ก็จะเกิดความท้อถอย รับรู้ตนเองว่าไม่มีค่า ทำให้อัตมโนทัศน์ของตนด้อยลง

พรณี ช.เจนจิต (2534: 203-205) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ความบกพร่องของประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิต ซึ่งจะทำให้เป็นคนเปิดเผย แสดงออกดังประสบการณ์ในช่วงแรก ความทรงจำต่างๆในอดีตเป็นสิ่งที่ฝังใจและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์

2. อิทธิพลทางวัฒนธรรม บุคคลในทุกวัฒนธรรมจะพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นมาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคมนั้นๆ ดังนั้นในช่วงของการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เล็ก เด็กอาจจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีบุคลิกภาพเป็นไปตามความต้องการของสังคมนั้นๆ ค่านิยมของวัฒนธรรมจะสะท้อนให้เห็นได้จากการอบรมเลี้ยงดู สังคมใดที่ฝึกเด็กให้เป็นคนที่ทำอะไรมักนึกถึงครอบครัว เด็กจะมีลักษณะซื่อสัตย์ ให้ความร่วมมือ อุทิศตน ในทางตรงกันข้ามสังคมที่เลี้ยงดูเด็กในลักษณะ

คำนึงถึงตนเองเป็นใหญ่ เด็กจะมีลักษณะทำอะไรตามความต้องการของตนเอง ไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ เห็นแก่ตัว

3. ร่างกาย มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ เป็นตัวกำหนดความสามารถว่าเด็กจะทำอะไรได้หรือไม่ได้ ทางอ้อม คือ เด็กคิดอย่างไรเกี่ยวกับร่างกายของตน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการที่เด็กคิดว่าคนรอบๆข้างคิดอย่างไรกับตน

4. สถิติปัญญา เด็กที่เฉลียวฉลาดมากๆ มักชอบทำอะไรแปลกๆ การที่เด็กมีอัตมโนทัศน์ว่าตัวเองต่างจากผู้อื่น ทำให้เด็กฉลาดทำตัวไม่ค่อยถูกเมื่อเข้ากลุ่ม ส่งผลให้รู้สึกไม่สบายใจ ไม่มั่นใจในตนเองในการคบเพื่อน ส่วนเด็กที่มีอัตมโนทัศน์ว่าตัวเองไม่ฉลาดเท่าเพื่อน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นคนวงนอกจะทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกด้อย เด็กจะมีประสบการณ์แคบ เป็นผลให้ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเท่าที่ควร

5. ความสำเร็จและความล้มเหลว ความล้มเหลวไม่เป็นเพียงแต่สิ่งที่จะทำให้ลายอัตมโนทัศน์เท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงการปรับตัวในสังคมอีกด้วย ส่วนความสำเร็จจะนำไปสู่การพัฒนาอัตมโนทัศน์ช่วงส่งผลไปสู่การปรับตัวในสังคมต่อไปในอนาคต

6. การยอมรับทางสังคม เด็กที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนในฐานะผู้นำกลุ่มจะสามารถพัฒนาความมั่นใจในตนเอง มีลักษณะมั่นคง มีความภาคภูมิใจ เด็กที่เป็นมิตรและมีความมั่นใจในตนเอง อยากจะมีเพื่อนมาก ยิ่งเด็กกว้างขวางในหมู่เพื่อนเท่าใด ก็ยิ่งพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ไม่ค่อยกว้างขวางในหมู่เพื่อน จะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มีอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิดและรู้สึกว่าเพื่อนๆไม่เป็นมิตรกับตน

7. สัญลักษณ์ของสถานภาพทางครอบครัว สัญลักษณ์ที่แสดงสถานภาพของครอบครัว ได้แก่ เสื้อผ้าเครื่องใช้ เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้ดีเพราะเป็นเครื่องหมายที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับหรือไม่ยอมรับจากกลุ่ม

8. อิทธิพลของครู ครูจะต้องมีเจตคติในการยอมรับผู้อื่น การให้ความอบอุ่นและความเป็นกันเอง จะช่วยพัฒนาอัตมโนทัศน์ในทางบวกให้กับเด็กได้

9. อิทธิพลทางครอบครัว ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กมากที่สุด เพราะบ้านเป็นสังคมแรกที่เด็กเรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมต่างๆ เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับบ้านมากกว่าสังคมอื่นๆ เจตคติของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเด็ก ถ้าเต็มไปด้วยความรัก ความเข้าใจ และความสนใจ จะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี สำหรับเด็กที่ปรับตัวไม่ได้เพราะอยู่กับพ่อแม่ที่อารมณ์ปฏิเสธขาดความรักความอบอุ่น มีความรู้สึกเกลียดชัง ตลอดจนจนความเข้มงวดกวดขันในพฤติกรรมของเด็ก

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเจอร์ส (อภิญา สุทธิสิงห์.2541: 24 อ้างอิงจาก Rogers.1972) พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว กล่าวคือ บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ดีจะสามารถปรับตัวได้ดี หรือในทางกลับกัน บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีก็จะมีอัตมโนทัศน์ดี

จอห์น โฮเวิร์ด ดันซิม (ปริศนา เกตรา.2544: 74; อ้างอิงจาก John Howard Deitch.1959) ศึกษาอัตมโนทัศน์ระหว่างเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ กับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายอายุ 15-16 ปี จำนวน 100 คน ใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนนส์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กชายไม่มีปัญหาด้านความประพฤติมีอัตมโนทัศน์ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาด้านความประพฤติ

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ผ่องพรรณ ตีปัญญา (อภิญา สุทธิสิงห์.2541:22; อ้างอิงจาก ผ่องพรรณ ตีปัญญา.2518) ศึกษาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตรวัดที่ดัดแปลงมาจากมาตรวัดอัตมโนทัศน์ของสิทธิโชค วรานุสันติกุล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีกิจกรรมครีวชั้นกลางมีอัตมโนทัศน์สูงกว่านักเรียนที่มาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และไข่มุก วิเชียรเจริญ (อภิญา สุทธิสิงห์.2541: 22 ; อ้างอิงจากกอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และไข่มุก วิเชียรเจริญ.2527) ศึกษาอัตมโนทัศน์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้มาตรวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนนส์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยรวมของอาจารย์หญิงสูงกว่าอาจารย์ชาย อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนอัตมโนทัศน์ในด้านต่าง ๆ 8 ด้าน พบว่า อาจารย์หญิงมีอัตมโนทัศน์ในด้านศีลธรรมและด้านครอบครัวสูงกว่าอาจารย์ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านความเป็นเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจในตนเอง ด้านพฤติกรรมและด้านวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า อัตมโนทัศน์โดยรวมระหว่างช่วงอายุไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์แยกในแต่ละด้าน พบว่า อัตมโนทัศน์ด้านพฤติกรรมของอาจารย์ระหว่างช่วงอายุ 21 ถึง 30 ปี กับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี และระหว่างช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี และ 41 ถึง 60 ปี และอาจารย์ช่วงอายุ 31 ถึง 40 ปี แตกต่างกับช่วงอายุ 41 ถึง 60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิญา สุทธิสิงห์ (2541: 63) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอ และอัตมโนทัศน์กับนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 200 คน ด้วยมาตรวัดอัตมโนทัศน์เทเนนส์พบว่า องค์ประกอบ TAB ด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

องค์ประกอบของ TAB ด้านความไม่อดทน ความหงุดหงิด มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับอัตมโนทัศน์โดยรวมและอัตมโนทัศน์ในด้านต่างๆ และมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับอัตมโนทัศน์ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

พรรณวดี จันทราช (2544: 73) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านสื่อสารมวลชนกับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า อัตมโนทัศน์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ลิปพนนท์ เกตุทัต (สุภัญญา แยมยิม. 2541: 27; อ้างอิงจาก ลิปพนนท์ เกตุทัต. 2533) กล่าวว่า การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าเชิงวัตถุก่อให้เกิดผลกระทบตามมามากมายไม่ว่าทางด้านวัตถุหรือจิตใจ โดยเฉพาะพัฒนาการความรู้สึกนึกคิดของเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีต่อสังคมปัจจุบันซึ่งเสนอเป็นภาพลักษณ์ได้ 3 กลุ่ม คือ เด็กที่มีครอบครัวฐานะปานกลางขึ้นไป เป็นกลุ่มที่มีโอกาสในสังคมและได้เปรียบกว่าเด็กกลุ่มอื่น เด็กย่อมมีแรงจูงใจและโอกาสทางการศึกษาดีกว่ากลุ่มอื่น แต่หากอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจดีความต้องการเชิงวัตถุได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอหรืออาจมากเกินไปความต้องการ แต่ขาดความอบอุ่นทางจิตใจ พ่อแม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่ การศึกษาทางจิตวิทยาบอกว่า เด็กเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะดิ้นรนให้ได้รับการเอาใจใส่เชิงลบเมื่อเขาทำผิด ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวเศรษฐกิจใหม่ เป็นเด็กที่เคยยากจน ด้อยโอกาสในสังคม แต่พ่อแม่ร่ำรวยขึ้นเนื่องจากที่ดินอยู่ในเขตความเจริญทางเศรษฐกิจ เมื่อขายที่ดินก็มักจะอพยพมาใช้ชีวิตอยู่ในเขตชุมชน ใช้เงินแสวงหาความสุขทางวัตถุ มีแนวโน้มที่จะฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายเงินอย่างไม่รู้คุณค่า และเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ห่างไกลความเจริญ เด็กที่ด้อยทางสมอง และร่างกาย เป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสที่สุดในสังคม เพราะเกิดในครอบครัวที่เป็นชานาชาวไร่ ที่มีการศึกษาดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมหรือเกิดในสลัมโดยพ่อแม่ไม่ได้ตั้งใจ เด็กมักมีสภาพร่างกายและสมองบกพร่อง ขาดโอกาสทางการศึกษาและสังคม เพราะการมีปัญหาทางเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวไม่สามารถส่งเสียด้านการเรียนได้ เด็กต้องลาออกจากโรงเรียนกลางคัน ช่วยพ่อแม่ทำงานหารายได้ เด็กกลุ่มนี้จึงเป็นบุคคลที่น้อยเนื้อต่ำใจได้ง่าย หากไม่ได้รับความช่วยเหลือให้ถูกทาง อาจเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ขาดการมีส่วนร่วมในสังคม

จรรยา สุวรรณทัต (2542:48-52) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกันในครอบครัว

นุชนาฏ วรยศศรี (2544 : 23) ได้ให้ความหมายว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ระดับฐานะของผู้ปกครองของนักเรียน อันได้แก่ รายได้ของบิดา รายได้ของมารดา ของแต่ละครอบครัว เป็นปัจจัยด้านสังคมประการหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน ย่อมส่งผลถึงค่าใช้จ่ายในการเรียน การอบรมเลี้ยงดู ต่างกันย่อมส่งผลกระทบต่อผลการเรียนด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน รู้จักการวางแผนด้านการเงิน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เรดริค (ชมนุช บุญสิทธิ์.2541: 45; อ้างอิงมาจาก Redlich.1978) ได้ศึกษาค้นใช้ที่มายุในโรงพยาบาลจิตเวช พบว่า มีคนไข้มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ 78 เปอร์เซ็นต์

สปริงเกอร์ (ชมนุช บุญสิทธิ์.2541: 45 อ้างอิงจาก Springe.1958) พบว่า ความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับฐานะ ความเป็นอยู่ของครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านที่ยากจนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และมีอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง

อีลิคโป (Arikpo.1986:2702-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่าง ภูมิฐานะ การบริการ การใช้จ่าย และสภาพการเรียนของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการใช้เงินของนักศึกษาไม่แน่นอน แต่แหล่งการใช้เงินที่สำคัญที่สนับสนุนการเรียน ก็คือ เงินจากครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ เงินทุนส่วนตัวและการทำงานเสริม

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นรินทร์ คุณาจิตพิมล(2540:30-31) ศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของผู้เข้ารับการศึกษาในโครงการพิเศษ คณะวิศวกรรมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษากลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาโครงการพิเศษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังอยู่ในปีการศึกษา 2535 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี คือบิดามารดามีการศึกษาระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ประกอบอาชีพในด้านธุรกิจการค้า อาชีพด้านวิชาการ อาชีพ

งานสำนักงาน โดยมีตำแหน่งอยู่ในระดับผู้บริหาร รัฐบาล โดยส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนจากครอบครัว คือบิดามารดา ญาติพี่น้อง

จรัมพร สุวรรณวัฒนะ (2542: 57) ได้สำรวจปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวงวิทยาเขต ปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (สุวีร์ ปิ่นเจริญ.2549 : 39 ; อ้างอิงจากผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ .2531 : 160) ได้ศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1500 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความอิสระ และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยต่างประเทศและในประเทศดังกล่าวสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองที่ดีจะทำให้เด็กไม่มีปัญหาทางการเรียนและการเงินมากนัก ส่วนเด็กที่มาจากบ้านที่ยากจนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และมีอารมณ์ไม่มั่นคง ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการวางแผนการใช้เงินของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

เฮอร์ลอค (ดวงกมล วงษ์ศรีหัส.2541 : 75) อ้างอิงมาจาก Hurlock.1964) กล่าวว่าพ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือให้ความรักความสนใจและสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้าน ผลตามาคือ ทำให้เด็กไร้อารมณ์มั่นคงรำเริง สามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจและปรับตัวได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา นิธยาน (2530 : 191) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง ชีวิตครอบครัวที่รักใคร่กลมเกลียวและอบอุ่นมั่นคง ย่อมเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี บุคคลที่เติบโตขึ้นมาพร้อมความทรงจำที่มีความสุขเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตครอบครัวคือ ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่สม่ำเสมอจากบิดา บุคคลจะมีความรู้สึกมั่นคงในจิตใจมองโลกในแง่ดี ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ด้วยดีและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ มีการปรับตัวเข้ากับครอบครัวได้ดีก็คือบุคคล รู้สึกว่าได้รับความรักการดูแลอย่างดีในครอบครัว รู้สึกปลอดภัย อบอุ่น มั่นใจในความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว

กมลรัตน์ หล้าสุรวงษ์ (2524 : 60) กล่าวว่า สุขภาพของบิดามารดาเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าบิดามารดา มีสุขภาพจิตดี บุตรก็จะมีสุขภาพจิตดีไปด้วย เพราะการอยู่ในบรรยากาศ ทำ

ให้บุตรมีประสบการณ์ทางสังคมและปรับตัวได้ดี แต่ถ้าบิดามารดาแตกร้างไม่ลงรอยกัน บุตรก็จะได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ทำให้ความสามารถในการปรับตัวต่ำ

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ.2526 : 76) กล่าวว่า ขนาดของครอบครัวของวัยรุ่นที่แตกต่างกันก็มีผลให้วัยรุ่นมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกันไป โดยเฉพาะวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีขนาดเล็ก จะมีการปรับตัวได้ดีกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่

สุชา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 156-157) และมาโนช สุขฤกษ์ (2528:65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่ และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรัก และความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัว และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ถูกเลี้ยงดูมาอย่างเหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความกระตือรือร้นและมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.7.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เกจ และเบอร์ลินเนอร์ (พรจิรา วงศ์ชนะภัย. 2545 : 28; อ้างอิงจาก Gage and Berliner. 1979) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนดังนี้ คือเด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงสภาพการณ์ในครอบครัวและจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตน โดยได้รับอิทธิพลจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

ออร์ (พรจิรา วงศ์ชนะภัย. 2545 : 29; อ้างอิงจาก Orr.1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัวในด้านมโนภาพแห่งตน และความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น จำนวน 110 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีการปรับตัวในด้านมโนภาพแห่งตนและความมั่นคงในอารมณ์ดี จะมีสัมพันธภาพในครอบครัวดีด้วย

ดูอาเต (Duarte.1990 : unpagged) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์และการปรับตัวของกลุ่มปัญญาเลิศ โดยศึกษากับเด็กปัญญาเลิศ 6 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบลึกและใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว ได้แก่ ญาติพี่น้อง ครอบครัว เพื่อน และครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมในโปรแกรมการศึกษา

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527 : 80) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ไม่ดี มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีบิดามารดาทะเลาะวิวาทกันบ่อย บิดามารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา มีผลต่อความรุนแรงของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

อัจฉรา ทองตัน (2536 : ก-ข) ได้ศึกษาลักษณะทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มาจากครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาประกอบอาชีพลูกจ้างและรับจ้างทั่วไป และพบว่าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวโดยเฉพาะปัจจัยบ้านแตก การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมาก และแบบประชาธิปไตยน้อย และการคบหาสมาคมกับผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน มีผลต่อการกระทำผิดของเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า สัมพันธภาพดีในครอบครัวจะส่งผลต่อการปรับตัวที่ดีของนักเรียนและเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง น่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีการปรับตัวแตกต่างกัน

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 10 – 14) ได้กล่าวถึงบรรยากาศทางกายภาพในการเรียนการสอนไว้ว่า บรรยากาศทางกายภาพ คือลักษณะของห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพที่เหมาะสม ควรเป็นดังนี้

1. ห้องเรียนควรมีสีสันน่าดู และเหมาะสมสบายตา อากาศถ่ายเทดีปราศจากเสียงรบกวน กว้างขวางพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศอิสระของการเรียนรู้ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท
3. ห้องเรียนสะอาดถูกสุขลักษณะ น่าอยู่ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย
4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้ และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอนและการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้

5. การจัดห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น ให้มีความเหมาะสมต่อการสอนวิธีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น เหมาะต่อการสอนโดยกระบวนการกลุ่ม วิธีบรรยาย และ วิธีการแสดงละคร เป็นต้น

สมพร สุทัศน์ีย์ (2544: 134 – 136) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนไว้ว่า บรรยากาศในห้องเรียนไม่ร้อนอบอ้าว โปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เด็กนั่งสบาย ๆ เหมาะกับวัยและรูปร่างของเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น โต๊ะเรียนม้านั่งควรอยู่ในสภาพที่แข็งแรงทนทาน อาคารเรียนมั่นคงแข็งแรง อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียน เช่น พัดลมติดเพดานอยู่ในสภาพที่แข็งแรง เครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ในสภาพดีปลอดภัย

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนที่ดีจะต้องเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศที่ปลอดโปร่ง มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความกระตือรือร้นและมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน ลิปปเปท และไวท์ (กมลวรรณ ตีเลิศ. 2551: 60; อ้างอิงจาก Lewin, Lippert; & White. 1993: 271 - 272) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแบบอัตตาริปไตย มีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้าง ไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนนักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดอง เป็นมิตรต่อกัน การเรียนร่าเริง มีบรรยากาศที่สบายใจ ขยันเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดันเกรงกลัวได้ออกไปจากชั้นเรียน

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2541: 57- 59) ได้ศึกษาถึงบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะต้องเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียนด้วยกันเอง นักเรียนทุกคนนับถือกฎเกณฑ์และระเบียบของห้องเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนครูมีความเข้าใจนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น ทั้งนักเรียนและครูจึงมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนร่วมกัน และได้ให้ความเห็นไว้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียน เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครูจะทำให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี แต่ถ้าหากนักเรียนมีสัมพันธภาพกับครูที่ไม่ดี ส่งผลให้เด็กมีแนวโน้มก้าวร้าว ไม่เป็นมิตร ไม่สนใจการเรียน บรรยากาศการเรียนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียน

เบญจรงค์ บันคล้าย (2551: 66) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การสนับสนุนด้านการอ่านของผู้ปกครอง และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดและห้องเรียน

สุชาติดา บันโณม (2551: 69) ได้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนกลุ่ม 3 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดวิเคราะห์ในวิชาคณิตศาสตร์ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .295 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .089 ซึ่งหมายความว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ถ้าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเหมาะสมจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในทุกๆด้านของนักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะทางกายภาพ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดี ทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวด้านการเรียนได้ดี ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จะส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

สลาวิน (ศิริบุรณ์ สายโกสุม. 2546: 256; อ้างอิงจาก Slavin. 1980) ได้ศึกษางานวิจัยจำนวนมาก ซึ่งชี้ว่าสัมพันธภาพทางบวกช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนและเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เรียน แนวทางจากการศึกษา มีผลในการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันมากกว่าการแข่งขันกัน ครูและนักเรียนต่างมีความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน องค์กรประกอบของความเป็นมนุษย์ไม่เพียงช่วยให้บังเกิดผลดีในทางวิชาการเท่านั้น สัมพันธภาพที่ดีช่วยให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

ศิริบุรณ์ สายโกสุม (2546: 256) ได้กล่าวถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสัมพันธ์หรือความผูกพันระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น ครูดีเพราะสามารถสร้างสัมพันธภาพในทางบวกกับนักเรียนได้

จากเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียน เพราะครูให้ความรัก ความเข้าใจนักเรียนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งยอมรับฟังความคิดเห็นและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน จึงทำให้นักเรียนตั้งใจเรียน

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

วูน (สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. 2550: 60; อ้างอิงจาก Voorn, Randall Jay. 1990) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร โดยแยกเป็นเด็กสองพวก คือ พวกที่ถือตัวครูเป็นศูนย์กลางและพวกที่ถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เจื้อยซาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชุติมิน ศรีแก้ว (2546: 121) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโรงเรียนสารวิทยา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างครูดี

สุพัตรา เรื่องทอง (2550: 67) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระราชาราชฎรอุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และนิสัยทางการเรียน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สรุปได้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้นครูและนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูควรมีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม มีวิธีสอนที่ดี สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ปราณี พรรณวิเชียร (2544: 76 – 78) ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันควรมีปฏิบัติดังนี้

1. แสดงกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มีความหมายมากที่สุดแต่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วยก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจกับบุคคลนั้น

4. แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
 5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความหวาดระแวง ซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะนินทา
 6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน
 7. รู้จักระงับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ๆ นั้นอาจมีสิ่งที่ทำให้เกิดไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้นหากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นมาเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน
 8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง
 9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าที่ปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง
 10. จดจำข้อมูลเล็กๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์
- จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง กระตือรือร้น และสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนได้ อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลให้มีการปรับตัวด้านการเรียนที่เหมาะสม แต่ถ้านักเรียนมีสัมพันธภาพไม่ดีกับเพื่อน จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง วิตกกังวล ห่อเหี่ยว ไม่มีความสุขในการเรียน จะทำให้เกิดการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดอคอสเตอร์ (ชัชลินี จุงพิวัฒน์ 2547: 48; อ้างอิงจาก Decoster. 1981) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนมัธยม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการมีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นพฤติกรรมของนักเรียนปฏิบัติต่อกันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งถ้านักเรียนมีพฤติกรรมดีต่อกันก็จะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนให้มีประสิทธิภาพ หากถ้ามีความขัดแย้งย่อมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่ไม่ดี

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กมลรัตน์ พิชัยวงศ์ (2549: 101) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนต่างกัน มีปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มีวิธีแก้ไขไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุขุมารณีย์ เอี่ยมสำอางค์ (2551: 107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการศึกษาล่าเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมที่ด้านการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.1 ประวัติโรงเรียนบ้านค่าย

โรงเรียนบ้านค่าย ตั้งอยู่เลขที่ 04/8 หมู่ 6 ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง 21120 ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2492 โดยอาศัยที่ดินของวัดบ้านค่ายในเนื้อที่ 12 ไร่ โดยมีนายอร่าม เวชประสิทธิ์ รักษาการในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ และต่อมา นายเอี่ยม จันทร์สว่าง เป็นผู้บริหารคนแรก เปิดทำการสอนเมื่อ 17 พฤษภาคม 2492 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 เปิดทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปี พ.ศ. 2504 ยุบ มัธยมศึกษาปีที่ 1 และได้เปิด ม.ศ.1 แทนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 เดิมจนถึงปี 2506 จึงมีเฉพาะ ม.ศ.1 - ม.ศ.3 ปี พ.ศ. 2518 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(มัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6)

ในปัจจุบัน โรงเรียนได้ขยายเนื้อที่ 42 ไร่เศษ เปิดทำการสอนแบบสหศึกษา ประเภทเดินเรียน ตามหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2522 และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แผนการเรียน เต็มรูป คือ 14-14-14/10-10-10 มีครูอาจารย์ ทั้งสิ้น 69 คน พนักงานราชการทั่วไป 16 คน ครูจ้างสอน 18 คน ลูกจ้างประจำ 5 คน นักเรียน 2,114 คน โทรศัพท์ 0-3864-1404 โทรสาร 0-3864-2064

“เรียนดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม นำสามัคคี มีวินัย” เป็นคำขวัญที่ทางโรงเรียนได้ยึดถือเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนของนักเรียนเพื่อให้มีความรู้และความดีควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้าน ร่างกายอารมณ์ สังคม สถิติปัญญา เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง

มีความมั่นใจ เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ในฐานะพลเมืองดี ตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปัจจุบันโรงเรียนบ้านค่าย มีอาคารเรียนอาคารประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. อาคารเรียนแบบ 216 จำนวน 1 หลัง
2. อาคารเรียนแบบ 216 ก จำนวน 1 หลัง
3. อาคารเรียนแบบ 316 ค จำนวน 1 หลัง
4. อาคารประชุม 100/27 จำนวน 1 หลัง
5. อาคารโรงฝึกงานแบบ ฝ 102 จำนวน 1 หลัง
6. อาคารโรงฝึกงานแบบ ฝ 100/27 จำนวน 1 หลัง
7. อาคารเรียนแบบ 424ล. (พิเศษ) จำนวน 1 หลัง
8. อาคารพยาบาล จำนวน 1 หลัง
9. อาคารอเนกประสงค์ “อนุสรณ์โรงเรียนบ้านค่าย 50 ปี” จำนวน 1 หลัง
10. อาคารโรงอาหาร จำนวน 1 หลัง
11. ห้องน้ำห้องส้วมนักเรียน จำนวน 4 หลัง

โรงเรียนบ้านค่ายบ้านค่ายจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ และได้จัดให้นักเรียนได้เลือกเรียนวิชาเลือกเสรีอย่างหลากหลายนอกจากนี้ ยังจัดให้มีการเลือกกิจกรรมชุมนุมเสริมหลักสูตรตาม ความถนัด และความสามารถของนักเรียน

ในปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านค่ายจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2544 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2544

3.2 วิสัยทัศน์

“โรงเรียนบ้านค่ายจะเป็นโรงเรียนยอดนิยมของจังหวัดระยองภายในปี 2550”

3.3 พันธกิจ

- 3.3.1 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 3.3.2 ปลูกฝัง อบรม ให้นักเรียนยึดมั่นและดำรงชีวิต ตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา
- 3.3.3 พัฒนาครูและบุคลากรสู่ความเป็นมืออาชีพ
- 3.3.4 ร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและประเทศไทย
- 3.3.5 ร่วมดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3.6 เสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.3.7 ใช้ ICT ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

3.4 เป้าหมาย

3.4.1 นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตเป็นคนดี อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นไทยและก้าวไกลสู่สากล

3.4.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความเป็นมืออาชีพและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

3.4.3 ชุมชนได้โรงเรียนที่ดี มีคุณภาพ เชื่อมั่น

3.4.4 ศรัทธา รู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3.5 กลยุทธ์หลัก

3.5.1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

3.5.2 พัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้

3.5.3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.5.4 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร

3.5.5 พัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา

3.6 การพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาตลอด 5 ปี ที่ผ่านมา

3.6.1 ปีการศึกษา 2546

3.6.1.1 เข้าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ของกระทรวงศึกษาธิการ

3.6.1.2 ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน

3.6.1.3 ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนส่งเสริมการใช้ภาษาไทยดีเด่น จังหวัดระยอง

ของกระทรวงวัฒนธรรม

3.6.1.4 ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนส่งเสริมมารยาทไทยดีเด่น จังหวัดระยอง

ของกระทรวงวัฒนธรรม

3.6.1.5 ได้รับรางวัลชนะเลิศโครงการระดับรงชาติอาคารสถานที่จังหวัดระยอง

ของสำนักนายกรัฐมนตรี

3.6.1.5 รับการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ระหว่างวันที่ 3-5 กันยายน 2546 ผลการประเมิน

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 14 มาตรฐาน อยู่ในระดับดี ทุกมาตรฐาน

3.6.2 ปีการศึกษา 2547

3.6.2.1 โรงเรียนได้รับการคัดเลือกจากศูนย์พัฒนาโรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียน เร่งสู่ฝัน (FAST TRACK) และเข้ารับการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบในฝัน รุ่นที่ 1 ลำดับ ที่ 8 เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548

3.6.2.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ก่อสร้างโรงอาหารขนาดพื้นที่ 20 x 45 เมตร เนื้อที่ 900 ตารางเมตร ราคา 2,000,000.00 บาท และโรงเรียนต่อเติมส่วนที่ เป็นร้านจำหน่ายอาหารของแม่ค้า พื้นที่ 6 x 45 เมตร เนื้อที่ 270 ตารางเมตร ด้วยการระดม ทรัพยากรจากคณะครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เป็นจำนวนเงิน 694,219.50 บาท

3.6.3 ปีการศึกษา 2548

3.6.3.1 โรงเรียนต่อเติมโรงอาหารเพื่อเป็นร้านจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์ที่ทำการ สภานักเรียนและเวทีกกลาง เนื้อที่ 25 x 26 เมตร เนื้อที่ 650 ตารางเมตร ด้วยการระดม ทรัพยากร และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 1,020,000.00 บาท บริษัทนาแคป เอเชียแปซิฟิก (ไทยแลนด์) จำกัด จำนวน 500,000.00 บาท และสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนบ้านค่าย 410,000.00 บาท

3.6.3.2 ได้รับงบประมาณจาก บมจ. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 4,000,000.00 บาท พัฒนา ICT ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab Multimedia) ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 4 ห้อง คณิตศาสตร์ 1 ห้อง คอมพิวเตอร์ 3 ห้อง E-Learning 1 ห้อง ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ 1 ห้อง และองค์การบริหาร ส่วนตำบลเขตอำเภอบ้านค่าย 6 ตำบล ๆ ละ 100,000.00 บาท พัฒนาห้องเรียน ICT 6 ห้อง

3.6.3.3 โรงเรียนเปิดสอนภาษาจีน เป็นภาษาต่างประเทศที่ 2 โดยรับครู อาสาสมัครจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมาทำการสอน เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้ นักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.6.4 ปีการศึกษา 2549

3.6.4.1 โรงเรียนได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนยอดเยี่ยมของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 1

3.6.5 ปีการศึกษา 2550

3.6.5.1 โรงเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มที่ 1

3.6.5.2 โรงเรียนเข้าโครงการ Dreams and Teams ภายใต้ความร่วมมือและให้ การอุปถัมภ์จาก British Council, Tiger Woods Foundation และ Youth Sport Trust ได้ จัดตั้งโรงเรียนเครือข่าย (Link School) ระหว่างโรงเรียนบ้านค่ายกับโรงเรียนแรมซี (Ramsey College) ซึ่งตั้งอยู่ที่ Colne Road, Halstead Essex ประเทศสหราชอาณาจักร เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการศึกษาและวัฒนธรรมของโรงเรียนทั้งสอง และสร้าง

สัมพันธภาพและความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน และระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของทั้งสองโรงเรียน โดยจะมีการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนของโรงเรียนทั้งสองไปพำนักอยู่กับครอบครัวอุปถัมภ์เป็นเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ซึ่งจะเริ่มโครงการตั้งแต่ ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นไป

3.6.5.3 โรงเรียนจัดทำศูนย์บูรณาการการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตามแหล่งปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้กับนักเรียนและชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 590 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 274 คน เป็นนักเรียนชาย 104 คน และนักเรียนหญิง 170 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 191 คน เป็นนักเรียนชาย 57 คน และนักเรียนหญิง 134 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 125 คน เป็นนักเรียนชาย 27 คน และนักเรียนหญิง 98 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 296 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 137 คน เป็นนักเรียนชาย 52 คน และนักเรียนหญิง 85 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 96 คน เป็นนักเรียนชาย 29 คน และนักเรียนหญิง 67 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 63 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน และนักเรียนหญิง 49 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 886-887) โดยใช้เพศและระดับชั้นเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 3 ระดับชั้น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 274 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 191 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 125 คน

2. ผู้วิจัยจำแนกประชากรในแต่ละระดับชั้นเป็นเพศ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 274 คน เป็นนักเรียนชาย 104 คน และนักเรียนหญิง 170 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 191 คน เป็นนักเรียนชาย 57 คน และนักเรียนหญิง 134 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 125 คน เป็นนักเรียนชาย 27 คน และนักเรียนหญิง 98 คน

3. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางยามาเน (Yamane. 1967: 886-887) พบว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 296 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วนประชากร: กลุ่มตัวอย่าง = 2:1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 137 คน เป็นนักเรียนชาย 52 คน และนักเรียนหญิง 85 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 96 คน เป็นนักเรียนชาย 29 คน และนักเรียนหญิง 67 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 63 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน และนักเรียนหญิง 49 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	เพศชาย (คน)		เพศหญิง (คน)		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	104	52	170	85	274	137
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	57	29	134	67	191	96
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	27	14	98	49	125	63
รวม	188	95	402	201	590	296

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการปรับตัว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. อายุ..... ปี
2. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ในภาคเรียนที่ผ่านมาคือ.....
3. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้เฉลี่ยรวมกัน.....บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของ ว่าที่ร้อยตรีประพนธ์ ชูจำปา (2552: 147-148)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 โดยแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 25 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 25 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนเตรียมหนังสือและอุปกรณ์ การเรียนมาครบทุกครั้ง					
00	ขณะเรียนนักเรียนคิดถึงเรื่องอื่นๆ					

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1	
จริง	ให้ 4	ให้ 2	
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3	
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4	
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5	

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายแบบสอบถามนัยทางการเรียน ตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	มีนัยในการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	มีนัยในการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	มีนัยในการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ รุติกร ชินสุวรรณพานิช (2546: 116-117) และลดาวัลย์ พรอนันตชัย (2548: 106-107)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และ 3.2 โดยแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 19 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 18 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นักเรียนเป็นคนที่เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้เสร็จ					
00	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของนักเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า					

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1	
จริง	ให้ 4	ให้ 2	
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3	
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4	
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5	

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ อัจฉรา วงษ์พัฒนามงคล. (2533:32) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 46 – 90 หมายถึง ผู้มีบุคลิกภาพแบบ เอ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 18 - 45 หมายถึง ผู้มีบุคลิกภาพแบบ บี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตมโนทัศน์ เพื่อสร้างนิยามศัพท์

เฉพาะ

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ของ ดร.ณิ ขจรเจริญ (2546: 104-106)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 ลักษณะ

แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 25 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 24 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามสอบอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ อัตมโนทัศน์ เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ด้านร่างกาย</u>					
0	นักเรียนพอใจรูปร่างของนักเรียน					
00	ถ้ามีโอกาสนักเรียนอยากทำศัลยกรรม					

ข้อที่	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ด้านความสามารถ</u>					
0	ไม่ว่าจะทำอะไรนักเรียนมักจะประสบความสำเร็จ.....					
00	เมื่อเจออุปสรรค นักเรียนมักท้อแท้ และล้มเลิกสิ่งที่จะทำ.....					
	<u>ด้านสังคม</u>					
0	นักเรียนคิดว่าเพื่อน ๆ ชอบนิสัยของนักเรียน.....					
00	นักเรียนหงุดหงิดเพื่อนเป็นประจำ.....					

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1	
จริง	ให้ 4	ให้ 2	
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3	
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4	
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5	

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีอัตมโนทัศน์ไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ของ ชลรดา ยอดอ่วม (2552)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 19 ข้อหาคุนภาพแล้วคงเหลือจำนวน 19 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิก ในครอบครัว</u>					
0	นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำของ สมาชิกในครอบครัว					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
00	นักเรียนไม่ใส่ใจกับคำแนะนำคำสั่ง สอนของผู้ปกครอง					
	<u>การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัว ต่อนักเรียน</u>					
0	สมาชิกในครอบครัวแสดงความห่วงใย เมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา					
00	สมาชิกในครอบครัวไม่ใส่ใจในเรื่อง การเรียนของนักเรียน					

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1
จริง	ให้ 4	ให้ 2
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการ
วิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิก ในครอบครัวดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิก ในครอบครัวดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิก ในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนของ ชนาวรรณ ชนพรวดี (2550)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 ลักษณะแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และ จริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 20 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 20 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>สถานที่เรียน</u>					
0	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
00	ห้องเรียนคับแคบ					
	<u>สื่อและอุปกรณ์การสอน</u>					
0	สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน					
00	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่เพียงพอ					

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1
จริง	ให้ 4	ให้ 2
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของ ปรากฏทิพย์ พิชัย (2539)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และ 7.2 ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 22 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 22 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u>					
0	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
00	นักเรียนไม่เคยปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับครู					
	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u>					
0	ครูส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
00	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเลย					

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1
จริง	ให้ 4	ให้ 2
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3

จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ จูดีกร ชิน สุวรรณพานิช (2546: 120) และลดาวัลย์ พรอนันตชัย (2548: 112)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2 ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 20 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 20 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักเรียนเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
00	นักเรียนสามารถปรึกษาเพื่อนได้ ทุกเรื่อง					

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1
จริง	ให้ 4	ให้ 2
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการปรับตัวมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการปรับตัวของ อมรรัตน์ หอมชื่น (2548)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการปรับตัว ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2 ลักษณะแบบสอบถามการปรับตัว เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด สร้างจำนวน 33 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 30 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถามการปรับตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัว เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ด้านการเรียน</u>					
0	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจจะซักถามข้อสงสัยจากอาจารย์ทันที					
00	นักเรียนมักตื่นสายไปเรียนไม่ทัน					
	<u>ด้านการเงิน</u>					
0	นักเรียนทำบันทึกรายรับรายจ่ายทุกๆ สัปดาห์					
00	นักเรียนซื้อเสื้อผ้าเป็นประจำ					
	<u>ด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว</u>					
0	นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและยอมรับข้อผิดพลาดของตัวเองได้					
00	นักเรียนรู้สึกเหงา ว่าเหว เพราะไม่มีเพื่อนสนิท					

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	ให้ 5	ให้ 1
จริง	ให้ 4	ให้ 2
จริงบ้าง	ให้ 3	ให้ 3
จริงน้อย	ให้ 2	ให้ 4
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1	ให้ 5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง	การปรับตัวดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง	การปรับตัวดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง	การปรับตัวไม่ดี

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมริดา แส่นคำเครือ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาค ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาเป็นแบบสอบถามการวิจัย

2.1 แบบสอบถามนิตยทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 25 ข้อ หาคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 25 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.050 –

2.2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 19 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.683 – 7.933

2.3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับสร้างจำนวน 25 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 24 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.371 – 9.513

2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 19 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.174 – 10.304

2.5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 20 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.533 – 10.465

2.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 22 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 22 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.218–9.650

2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 20 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.035–9.770

2.8 แบบสอบถามการปรับตัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) มี 5 ระดับสร้างจำนวน 33 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 30 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.826 – 6.299

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีดังต่อไปนี้

3.1 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859

3.2 แบบสอบถามบุคลิกภาพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .784

3.3 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .849

3.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .877

3.5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .887

3.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .893

3.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .890

3.8 แบบสอบถามการปรับตัวมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .801

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในระหว่างวันที่ 14 – 16 มกราคม 2553 จำนวน 296 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย ตอบมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามคือตอบครบทุกข้อ ผลปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1
 - 3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
N	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบ t
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Square)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
\hat{Y}	แทน	สมการพยากรณ์การปรับตัวโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์การปรับตัวโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
X_1	แทน	อายุ
X_2	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_3	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_4	แทน	นิสัยทางการเรียน

X ₅	แทน	บุคลิกภาพ
X ₆	แทน	อึดทนโน้ตศรั
X ₇	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
X ₈	แทน	ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน
X ₉	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₁₀	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	การปรับตัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อแสดงข้อมูลด้านส่วนตัวในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยแสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ อึดทนโน้ตศรั สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ตอนที่ 2 เสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 เสนอค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
อายุ	17.06	.81	วัยรุ่น
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.10	.40	สูง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	18011.82	16194.55	ต่ำ
นิสัยทางการเรียน	3.18	.32	ดีพอใช้
บุคลิกภาพ	3.51	.45	บุคลิกภาพแบบเอ
อัตมโนทัศน์	3.38	.35	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว	3.24	.32	ดีพอใช้
ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน	3.61	.44	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.70	.41	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.30	.36	ดีพอใช้

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
การปรับตัว	2.95	.28	ดีพอใช้

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ มีนิสัยทางการเรียนดีพอใช้ มีบุคลิกภาพแบบเอ มีอัตมโนทัศน์ดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดีพอใช้ มีลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และมีการปรับตัวดีพอใช้

ตอนที่ 2 เสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวกับของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	Y
X ₁	1	-.239**	-.073	.054	.042	.069	-.125*	-.023	-.010	-.052	-.036
X ₂		1	.047	.172**	.104*	.141**	.129*	.120*	.120*	.115*	.001
X ₃			1	.107*	-.025	.109*	.066	.041	.007	-.030	.028
X ₄				1	.298**	.311**	.272**	.257**	.271**	.373**	.254**
X ₅					1	.348**	.283**	.144**	.332**	.279**	.301**
X ₆						1	.360**	.347**	.386**	.419**	.374**
X ₇							1	.347**	.386**	.401**	.400**
X ₈								1	.551**	.478**	.218**
X ₉									1	.570**	.285**
X ₁₀										1	.471**
Y											1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (x₄) บุคลิกภาพ (x₅) อัตมโนทัศน์ (x₆) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x₇) ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน (x₈) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x₉) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x₁₀)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x₁) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x₂) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (x₃)

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	7.147	1.787	32.195**
Residual	291	16.149	.055	
Total	295	23.296		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่ามี 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₀	.236	.044	.303	.471	.331	83.665**
X ₁₀ X ₇	.175	.049	.198	.524	.380	55.532**
X ₁₀ X ₇ X ₆	.109	.045	.137	.544	.296	40.920**
X ₁₀ X ₇ X ₆ X ₅	.070	.033	.113	.554	.307	32.195**
		a	= .983			
		R	= .554			
		R ²	= .307			
		SE _{est}	= .236			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยส่งที่ผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) อัตมโนทัศน์(X_6) และบุคลิกภาพ (x_5) ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการปรับตัวได้ ร้อยละ 30.7 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .983 + .236 X_{10} + .175 X_7 + .109 X_6 + .070 X_5$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยองในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .303 X_{10} + .198 X_7 + .137 X_6 + .113 X_5$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
3. เพื่อสร้างสมการถดถอยพยากรณ์ การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 590 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 274 คน เป็นนักเรียนชาย 104 คน และนักเรียนหญิง 170 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 191 คน เป็นนักเรียนชาย 57 คน และนักเรียนหญิง 134 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 125 คน เป็นนักเรียนชาย 27 คน และนักเรียนหญิง 98 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 296 คน โดยจำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 137 คน เป็นนักเรียนชาย 52 คน และนักเรียนหญิง 85 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จำนวน 96 คน เป็นนักเรียนชาย 29 คน และนักเรียนหญิง 67 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 63 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน และนักเรียนหญิง 49 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1967 : 886-887) โดยใช้เพศและระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 25 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 25 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.050 – 7.108 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 19 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.683 – 7.933 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .784

ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 24 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.371 – 9.513 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .849

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 19 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.174 – 10.304 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .877

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 20 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.533 – 10.465 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .887

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี

5 ระดับ สร้างจำนวน 22 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 22 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.218–9.650 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .893

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 20 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.035–9.770 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .890

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการปรับตัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ สร้างจำนวน 33 ข้อ หากคุณภาพแล้วคงเหลือจำนวน 30 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.826 – 6.299 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .801

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในระหว่างวันที่ 14 – 16 มกราคม 2553 จำนวน 296 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย ตอบมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามคือตอบครบทุกข้อ ผลปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (x_4) บุคลิกภาพ (x_5) อึดทนโหด (x_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน (x_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_9) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{10})

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_2) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (x_3)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) อึดทนโหด (X_6) และบุคลิกภาพ (x_5) ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการปรับตัวได้ ร้อยละ 30.7

4. สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .983 + .236 X_{10} + .175 X_7 + .109 X_6 + .070 X_5$$

4.2 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .303 X_{10} + .198 X_7 + .137 X_6 + .113 X_5$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยทางการเรียน (x_4) บุคลิกภาพ (x_5) อัตมโนทัศน์ (x_6) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน (x_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (x_9) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (x_{10}) อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี จะรู้จักวางแผนการเรียน มีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน ซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัย ขยันทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน และส่งงานตามเวลาที่ครูกำหนดอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีการปรับตัวดี ดังที่ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตรา สิงคะอุดม (2552:83) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นนิสัยทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.2 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอมีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้า มองการณ์ไกล ไม่ชอบการรอคอย ชอบฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อประสบความสำเร็จ ดังนั้นนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จึงมีการปรับตัวได้อย่างดี

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศิริ เกียรติศิริ (2547: 103) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร

กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพเอ เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว รักความก้าวหน้า ชอบฝ่าฟันอุปสรรค ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการทำงานสูง ดังนั้นนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จึงมีการปรับตัวได้ดี

ดังนั้นบุคลิกภาพจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.3 อัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ดี มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ดีมักมองเห็นตนเองในทางที่ดี มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ดังที่พรณี ชูชัย เจนจิต (2532 : 3) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองทางบวก เขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อตนมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับผู้อื่น เขาก็จะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศิริ เกียรติศิริ (2547: 103) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเตรียมทหารที่มีอัตมโนทัศน์ดี มีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ทำให้เป็นคนเข้าใจตนเอง สามารถมองเห็นตนเองในแง่ดี ก็จะทำให้ให้นักเรียนเตรียมทหารมีการปรับตัวที่ดีตามลำดับ

ดังนั้นอัตมโนทัศน์จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับสมาชิกในครอบครัว มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการปูพื้นฐานการปรับตัวที่ดีให้กับนักเรียน นักเรียนที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวให้ความรักความเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอน ถูกเลี้ยงดูมาอย่างเหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความกระตือรือร้นและมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ดังนั้นนักเรียนเหล่านี้จึงปรับตัวได้ดี ดังที่ นิภา นิธยาน (2530 : 191) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง ชีวิตครอบครัวที่รักใคร่กลมเกลียวและอบอุ่นมั่นคง ย่อมเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี บุคคลที่เติบโตขึ้นมาพร้อมความทรงจำที่มีความสุข ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่สม่าเสมอจากบิดา มารดา บุคคลจะมีความรู้สึกมั่นคงในจิตใจมองโลกในแง่ดี ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ด้วยดีและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ มีการปรับตัวได้ดี

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตรา สิงคะอุตม (2552:83) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.5 ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียนดี มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียนประกอบด้วย สถานที่เรียนได้แก่ สภาพห้องเรียนมีขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสะอาด บริเวณห้องเรียนปราศจากกลิ่นและเสียงรบกวน ทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนและสนุกกับการเรียน นักเรียนจึงมีการปรับตัวได้ดี ดังที่ สมพร สุทัศนีย์ (2544: 134–136) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนไว้ว่า บรรยากาศในห้องเรียนที่ไม่ร้อนอบอ้าวโปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เด็กนั่งสบาย ๆ เหมาะกับวัยและรูปร่างของเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น โต๊ะเรียนม้านั่งควรอยู่ในสภาพที่แข็งแรงทนทาน อาคารเรียนมั่นคงแข็งแรง อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องเรียน เช่น พัดลมติดเพดานอยู่ในสภาพที่แข็งแรง เครื่องใช้ไฟฟ้าอยู่ในสภาพดีปลอดภัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชวดี จันทร์ฟอง (2549: 114) ที่ได้ศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนในระดับ ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น ลักษณะทางกายภาพทางโรงเรียน จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับครู มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ดังที่ ศิริบุรณ์ สายโกสม (2546: 256) ได้กล่าวถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสัมพันธ์หรือความผูกพันระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูนั้นรวมถึงการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพเชื่อฟัง

และปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของครู ช่วยเหลืองานของครูตามความสามารถของตน ขอคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการเรียน ตั้งใจเรียน สนใจบทเรียนขณะที่ครูสอน และมีการซักถามเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน กระตุ้นให้นักเรียนขยันเรียน ให้คำปรึกษาทั้งทางการเรียนและด้านส่วนตัวแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกกล้าที่จะปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน เมื่อพบอุปสรรค ความยากของเนื้อหา การที่สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ลดความกดดัน ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน นักเรียนจะเกิดความเอาใจใส่ต่อการเรียน ทำให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีการปรับตัวดี

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐา จันทร์ฟอง (2549: 114) ที่ได้ศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนในระดับ ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

1.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะ การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพากันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการเรียน นักเรียนและเพื่อนมีความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน และการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความรักและสามัคคี ซึ่งเพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในวัยนี้มาก หากนักเรียนและเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมีความเอาใจใส่ในการเรียน จะทำให้นักเรียนมีการช่วยเหลือกัน ซักชวนกันศึกษาหาความรู้ ทบทวนบทเรียนให้กันและกัน จึงทำให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีการปรับตัวที่ดี

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิตรา สิงคะอุตม (2552:83) ได้ศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (x_1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (x_2) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (x_3)

2.1 อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนที่มีอายุมากบางคน มีการปรับตัวดีและนักเรียนที่มีอายุมากบางคน ปรับตัวไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนที่มีอายุมากบางคน มีการปรับตัวดีทั้งนี้เพราะโดยธรรมชาติของพัฒนาการตามวัย เมื่อนักเรียนบางคนมีอายุมากขึ้น จะมีวุฒิภาวะ ประสบการณ์ที่ได้รับมากขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา เมื่อนักเรียนเหล่านี้ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จะรู้ว่าตนเองต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ทำให้นักเรียนที่มีอายุมากบางคน มีการปรับตัวดี

นักเรียนที่มีอายุมากบางคน มีการปรับตัวไม่ดี ทั้งนี้เพราะ ในอดีตที่ผ่านมา นักเรียนเหล่านี้อาจจะไม่ได้รับการฝึกให้ทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ได้เรียนรู้การแก้ไขปัญหา เมื่อนักเรียนเหล่านี้ต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ จึงไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนที่มีอายุมากบางคน มีการปรับตัวไม่ดี

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกานต์ ภูประเสริฐ (2552: 85-86) ที่ได้ศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า อายุจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์การปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคนมีการปรับตัวดีและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคนมีการปรับตัวไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคนมีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีความพร้อมและตั้งใจเรียนในการเรียนอยู่เป็นพื้นฐาน มีแรงจูงใจในความสำเร็จ ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนมากขึ้นจากเดิม รู้สึกภูมิใจในผลการเรียน พร้อมกับต้องการรักษาระดับผลการเรียนที่ดีไว้ เมื่อผลการเรียนดีก็จะได้รับคำชื่นชมจากคนรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน เป็นต้น ซึ่งการประสบความสำเร็จด้านการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง ในการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงมีการปรับตัวดี

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคนมีการปรับตัวไม่ดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นนักเรียนที่มีสติ มีปัญญาดี ตั้งใจเรียน มีความขยันหมั่นเพียร

บทเรียนอย่างสม่ำเสมอ เรียนได้ดีในหลายสาขาวิชา แต่ยังไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้ว่าแท้จริงแล้วตนเองชอบเรียนอะไร มีความถนัดในด้านใด ไม่ชอบสูงส่งกับใคร ไม่มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิต จึงไม่สามารถยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสภาพการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม หรือนักเรียนบางคนผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดกรอบในการเรียนและดำเนินชีวิต ดังนั้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จึงมีการปรับตัวได้ดี

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ สาทา(2550: 69-70) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียน แผนกการเรียนวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการปรับตัวไม่ดี

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีการปรับตัวดีและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีการปรับตัวไม่ดี อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่ต้องกังวลในเรื่องทุนทรัพย์ ได้รับค่าใช้จ่ายเพียงพอกับความต้องการ สามารถซื้อสิ่งของต่างๆตามที่ต้องการได้ ทำให้นักเรียนสามารถทุ่มเทเวลาทั้งหมดให้กับการเรียนได้อย่างเต็มที่ นักเรียนจึงมีการปรับตัวดี ดังที่ จรรยา สุวรรณทัต (2542 : 48-52) กล่าวถึงครอบครัวที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสน ย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกันครอบครัว

นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน มีการปรับตัวไม่ดีทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงบางคน ไม่ต้องกังวลในเรื่องทุนทรัพย์ ทำให้ไม่รู้จักคุณค่าของการใช้เงิน มีการใช้เงินฟุ่มเฟือย ยิ่งได้รับเงินจากครอบครัวมาก ก็จะใช้จ่ายโดยไม่รู้จักรู้อค่าของเงิน และนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงบางคน มีผู้ปกครองตามใจและให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่องๆ ทำให้ไม่ได้ฝึกการแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง นักเรียนจึงปรับตัวไม่ดี

ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (x_7) อัตมโนทัศน์(X_6) และบุคลิกภาพ (x_5) ซึ่ง

ทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวได้ ร้อยละ 30.7 ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน ทำให้มีการปรับตัวดีทั้งนี้เพราะ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นช่วงวัยที่เพื่อนมีความสำคัญมาก นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน จะมีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน ก็ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความสุข ความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามความสามารถและโอกาส สามารถเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่างๆกับเพื่อนได้ เป็นการสร้างมิตรภาพให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวดี ดังที่เฟลด์แมนและนิวคอมบ์ (สุทธาสินี ใจเย็น. 2545: 45 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) กล่าวสนับสนุนความสำคัญของเพื่อนว่า เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและพอใจในตนเองมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเดชจำลอง พุฒหอม (2550: 85-86) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน วัดนวลนรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องการวิจัยกับ ธนาวรรณ ธนพรดี (2551: 93-94) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จึงเป็นปัจจัยอันดับแรก ที่ส่งผลการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับสอง แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับสมาชิกในครอบครัว ทำให้มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับสมาชิกในครอบครัว ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในครอบครัว จะแสดงความรัก ความเคารพ เชื่อฟัง ช่วยเหลืองานที่สมาชิกในครอบครัว มอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบของสมาชิกในครอบครัว การขอคำแนะนำในการปฏิบัติตนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และการที่สมาชิกในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใยต่อนักเรียน ให้กำลังใจและไว้วางใจในการทำงานของนักเรียน เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัวกับนักเรียน จึงทำให้นักเรียนมีการปรับตัวดี ดังที่เฮอร์ลอค (ดวง

กมล วงษ์ศรีหัทธ.2541 : 75) อ้างอิงมาจาก Hurlock.1964) กล่าวว่าพ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือให้ความรักความสนใจและสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้าน ผลตามมามีคือ ทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงร่าเริงสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจและปรับตัวได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา นิธยาน (2530 : 191) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง ชีวิตครอบครัวที่รักใคร่กลมเกลียวและอบอุ่นมั่นคง ย่อมเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี บุคคลที่เติบโตขึ้นมาพร้อมความทรงจำที่มีความสุขเกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตครอบครัวคือ ได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่สม่ำเสมอจากบิดา บุคคลจะมีความรู้สึกมั่นคงในจิตใจมองโลกในแง่ดี ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ด้วยดีและสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ มีการปรับตัวเข้ากับครอบครัวได้ดีก็คือ บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรัก การดูแลอย่างดีในครอบครัว รู้สึกปลอดภัยอบอุ่น มั่นใจในความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว

เนื่องจากการวิจัยที่ศึกษากับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่อยู่ในระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหาวชิรพงศ์ วชิรวโร (2552: 110 -111) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว จึงเป็นปัจจัยอันดับสองที่ส่งผลการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.3 อัตมโนทัศน์ ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01เป็นอันดับสาม แสดงว่านักเรียนที่มี อัตมโนทัศน์ดี ทำให้มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มี อัตมโนทัศน์ดีมักมองตนเองในเชิงบวก มีความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และมีความภาคภูมิใจในตนเอง หากนักเรียนมองตนเองในเชิงลบ ก็จะทำให้นักเรียนมีความวิตกกังวลมองโลกในแง่ร้าย ไม่มีความสุข ดังที่พรณี ชูชัย เจนจิต (2538 : 3) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมี อัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก มองเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองทางบวก เขาจะประพฤติปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างทัดเทียมกับตน เห็นคุณค่าในผู้อื่น เมื่อตนมีความรู้สึกเช่นนี้ให้กับผู้อื่น เขาก็จะได้รับการปฏิบัติตอบเช่นเดียวกัน ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีอัตมโนทัศน์ต่อตนเองในทางลบ มองเห็นตนเองต่ำต้อย ถูกถูกตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง เขามักจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกันนี้ให้กับผู้อื่น ผลที่ตามมา คือ ความขัดแย้ง ผู้อื่นไม่ชอบ สอดคล้องกับการศึกษาของคูเปอร์สมิท (Coopersmith.1959: 87 – 92) พบว่า นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์

ไปในด้านดีจะมีความกังวลใจน้อยกว่านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ไปในด้านไม่ดี และนักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ในด้านดีจะเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศิริ เกียรติศิริ (2547: 107) ซึ่งได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า อัตมโนทัศน์ส่งผลต่อการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ดังนั้น อัตมโนทัศน์ จึงเป็นปัจจัยอันดับสาม ที่ส่งผลการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

3.4 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สี่ ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ทำให้มีการปรับตัวดี ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอนั้นมีลักษณะสนใจ สังคมภายนอกมีปฏิริยาจับไวต่อสิ่งต่างๆ ชอบเข้าสังคม มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะออกไปเผชิญกับสังคมและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสังคมนั้น มองการณ์ไกล ทำให้มีการปรับตัวได้ดี ดังที่ ฟรีดแมน และโรเซนแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537; 14; อ้างอิงจาก Friedman ; & Rosenman. 1974) กล่าวถึงลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ ที่ความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามมากในการทำงานชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบผลสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้กับงานที่ล่าช้ามีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่นและต้องมีการวางแผนเมื่อจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยเหตุนี้บุคลิกภาพ จึงส่งผลให้นักเรียนมีการปรับตัวได้ดี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณศิริ เกียรติศิริ (2547: 108) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพส่งผลต่อการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ดังนั้น บุคลิกภาพ จึงเป็นปัจจัยอันดับสุดท้าย ที่ส่งผลการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลการวางนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และการจัดการบริการแนะแนวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ทั้ง 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ซึ่งได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพ มาพัฒนาปรับปรุงปัจจัยเหล่านี้ เพื่อช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีการปรับตัวที่เหมาะสม ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้บริหาร และครูผู้สอนควรร่วมสร้างความสัมพันธ์และสนับสนุนให้มีกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของนักเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือพึ่งพากันทั้งด้านการเรียน ด้านการประกอบอาชีพในอนาคต และด้านส่วนตัว เช่น ชมรมเพื่อนเพื่อน เป็นต้น และในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนมีอยู่แล้ว เช่น กิจกรรมกีฬา ครูผู้ควรสอดแทรกในเรื่องการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้ นักเรียนเห็นถึงความสำคัญสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เพราะถ้าหากนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนย่อมทำให้นักเรียนมีการปรับตัวได้ดี

1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นอันดับสอง ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอน จะต้องขอความร่วมมือกับสมาชิกในครอบครัวเพื่อร่วมสร้างสัมพันธ์และสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวให้มีสัมพันธภาพที่ดี โดยมีการจัดกิจกรรมที่ให้สมาชิกในครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของนักเรียน ตั้งแต่ นักเรียนเริ่มเข้าเรียน โดยมีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้มารับทำกิจกรรมพร้อมนักเรียนและรับทราบกฎระเบียบต่างๆของโรงเรียนพร้อมกับนักเรียน และส่งเสริมกิจกรรมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทางโรงเรียนควรมีการขอความร่วมมือกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนมาร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตร เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เมื่อนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ทำให้นักเรียนมีการปรับตัวได้ดี

1.3 อัตมโนทัศน์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นอันดับสาม ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรร่วมสร้างความสัมพันธ์และสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักเรียน มีอัตมโนทัศน์ที่ดี ที่ตรงกับความ

เป็นจริง โดยการนำเทคนิคต่างๆมาช่วยในการพัฒนาอัตรานักเรียนมาใช้ได้อย่างถูกต้อง เพราะในสังคมปัจจุบัน มีนักเรียนที่มีอัตรานักเรียนไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับความเป็นจริงเพิ่มมากขึ้น อาจเป็นเพราะเกิดจากปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว และการรับข้อมูลจากสื่อต่างๆ ฉะนั้นการสร้างอัตรานักเรียนที่ดี ที่ตรงกับความเป็นจริงให้กับนักเรียน ย่อมทำให้นักเรียนมีการปรับตัวได้ดี

1.4 บุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นอันดับสี่ ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหาร และครูผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการฝึกการแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เมื่อไม่เข้าใจเรื่องที่เรียนจะต้องกล้าซักถามครูผู้สอนจนเข้าใจ ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน มีการนำเทคนิคการพัฒนาบุคลิกภาพมาใช้ได้อย่างถูกต้องตามแต่ละบุคคลซึ่งต่างกัน เพื่อช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ หากนักเรียนมีความมั่นใจ ก็ส่งผลการเรียนรู้มีความเข้าใจและสนุกสนานยิ่งขึ้น และมีการปรับตัวได้ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว ของกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 และ นิสิต/นักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพิ่มเติมนอกเหนือจาก ปัจจัยที่ศึกษาแล้วในครั้งนี้ เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเลียนแบบเพื่อน เป็นต้น

2.3 ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว เช่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว อัตรานักเรียนและบุคลิกภาพ ไปพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาการปรับตัวในด้านต่างๆของนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกกานต์ ภูประเสริฐ.(2552). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเฉลิมไฉไลวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินทิพย์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลวรรณ ดีเลิศ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในระดับกลางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขตปทุมวัน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ พิษขวงส์. (2549). ปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิธีแก้ไข ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏี จังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2524). สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาเมฆกุฎราชวิทยาลัย
- _____.(2527).การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี(Case Study).กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมวิชาการ.(2543ก). รายงานการประเมินผลหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ และกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____.(2543ข). รายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น ภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ.(2526). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. ปรินทิพย์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษรี คำชาย.(2540).จิตวิทยาการเรียนการสอน.กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- กฤษณู ทรงเจียรพานิช. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนออเงิน(อ่อนหมอนุสรณ์) เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จรัมพร สุวรรณวัฒน์.(2542).การสำรวจปัญหาของนักเรียน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คลองหลวง
วิทยาคม จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต.(2535). *ประมวลบทความทางวิชาการระหว่างปี พ.ศ.2526-2531 ฉบับ
อภิธานนาการ ครบรอบ 33 ปี*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____.(2542). *ประมวลบทความทางวิชาการระหว่างปี พ.ศ.2526-2531 ฉบับ อภิธานนาการ
ครบรอบ 33 ปี*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จรรยา เกษศรีสังข์.(2537). *วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย
เอกสาร.*
- ชลรดา ยอดอ่อนม. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมวิชาสังคมศึกษาของ
นักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. ปรินญา
ณิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุนนทีรุทธาราวิทยาคม กรุงเทพมหานคร. ปรินญา
ณิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย*
- ชุตินัน ศรีแก้ว . (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.*
- ชูชัย สมितिไกร. (2530). *ผลของประสบการณ์กลุ่มฝึกมนุษยสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติส่วนบุคคล
ตามการรับรู้ของผู้รับการฝึก. เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ชัชลิณี จุงพิวัฒน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.
โรงเรียนเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.*

- จิตติกร ชินสุวรรณพานิช. (2546). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนช่างฝีมือปฏิจวิทยา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ณัศวดี จันท์ฟอง. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักเรียนในระดับ ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชาภิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*
- ดรุณี ขอเจริญ. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร*
- ดวงกลม วงษ์ศรีหส์. (2541). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ธนาวรรณ ธนพรดี. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพฯ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ธีรภัสสุทธิ์ สารธมโม, พระ. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- นางลักษณ์ ไหว้พรหม. (2551). *จิตวิทยาทั่วไป. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2551. จาก <http://courseware.rmutl.ac.th/courses/43/until1401.htm>.*
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2548). *การจัดเตรียมการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. สงขลา: การกิจเอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยทักษิณ.*
- นิภา นิชยาน. (2530). *การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.*
- เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- นุชนาฏ วรยศศรี.(2544).ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจรงค์ ปั่นคล้าย. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประกายทิพย์ พิชัย (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพนธ์ ชูจำปา,ว่าที่ร้อยตรี. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนในหลักสูตรธรรมศึกษาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดธรรมกาย อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี พรรณวิเชียร. (2544). การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ฉบับพิเศษ : พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งที่ 15.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย
- พรรณิ ชูทัย เจนจิต. (2532). ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม. จิตวิทยาเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ: สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- _____. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน : จิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์.
- พรรณวดี จันทราช. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน). ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พรจิรา วงศ์ชนะภัย.(2545).ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์,พระ.(2548).องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พระมหาเดชจำลอง พุฒหอม.(2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดนวลวรรดิศ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พระมหาวิชิตพงศ์ วชิรวโร. (2552) .*องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).*
- พัชรินทร์ สมหมาย.(2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ยุทธกร ถามา. (2546). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ ความสนใจ และความมีวินัยในตนเองทางการเรียนรู้ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสมการและการแก้สมการ. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546).*พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.*
- ลดาวลัย พรอนันตชัย (2548). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีพฤติกรรมการไม่ตั้งใจเรียน โรงเรียนวัดสร้อยทอง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ลักขณา สริวัฒน์. (2545). *สุขวิทยาจิตและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.*
- ลำเนาวัลย์ เรืองยศ. (2545, มกราคม – เมษายน). “การพยาบาลผู้ป่วยที่มีอาการหวาดระแวง”. *สวนปรุง. 17(1) : 67*
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2543). *จิตวิทยาการปรับตัว. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.*
- _____. (2544). *จิตวิทยาการปรับตัว. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.*
- วาสนา มุทธเสน. (2547). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538.กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆที่บางครั้งก็พลาดได้. *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. (11) : 8.
- ศิริบูรณ์ สายโกสุม. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริัญญา แสนสอน.(2547).ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการป้องกันสิ่งเสพติดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนชุมชน หมู่บ้านพัฒนา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). “ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ รู้เขา รู้เรา.” *หมอชาวบ้าน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.
- สมบัติ ตาปัญญา. (2551). *กระบวนการปรับตัว (Adjustment Process)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2551, จาก <http://www.med.cmu.ac.th>.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2541). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2544). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลีปนนท์ เกตุทัต. (2533). *การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม : โอกาสและปัญหาที่เด็กและเยาวชนจะเผชิญ*. รายงานการประชุมสมัชชาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ด้านการพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- สุขุมารณ์ เอี่ยมสำอาง (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันท์เอม. (2527). *สุขวิทยาจิต*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สุชา จันท์เอม. (2539). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชา และสุรางค์ จันท์เอม. (2529). *จิตวิทยาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุชาดา ปันโนม. (2551). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนเอกชนกลุ่ม 3 เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาสินี ใจเย็น. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุนิตรา สิงคะอุดม. (2552) .องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูล. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา เรืองทอง. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการทำงานกลุ่มของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนประชากรราษฎร์อุปถัมภ์วิทยา เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สุรัชย์ โภคิยะกุล. (2526). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สุรางค์ จันทน์เอม. (2519). จิตวิทยาสังคม.กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544).จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- เสาวคนธ์ สาทา.(2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียน แผนกการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9(พ.ศ.2545-2549).สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p9/intro2.doc>
- อดิศักดิ์ ยางธิสาร,พระ.(2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- อรุณศิริ เกียรติศิริ. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในหอพักของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- อมรรัตน์ หอมชื่น.(2548).ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชย์การ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิษฐา สุทธิสิงห์. (2541). การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบเอและอัตมโนทัศน์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- อรพินท์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ. (2532) องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น.กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อารี พันธุ์ณี.(2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน.พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2533). ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา. ปริญญาานิพนธ์กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. รายงานการวิจัย ฉบับที่39. กรุงเทพฯ : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- _____.(2531). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี ปัญหาส่วนตัว ทศนคติและนิสัยในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาโท. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Arikpo,Bassey.(1986) A comparison of the Relationship between Students Demographic Characteristic, the administration of their finances and their Academic Performance, *Dissertation Abstracts International*.45 (09):2702- ; March
- Coopersmith,S. (1959). "A Method for Determining types of Self Esteem," in *Journal of Educational Psychology*.50: 87-92.
- Donald and other. (1989). *Sociology*. New York: Knopf.
- Good, V.C. and other. (1973). *Ed Dictionary of Education*. New York: McGraw – Hill Book Company.
- Greene, Charles N.,Adame,Everett E.Jr.and Evert, Rorald J. (1985).*Management*. Englewood Cliffs, N.J : Prentice – Hall.
- Hurlock, E.B.(1964). *Child Development*. Tokyo: Kogakusha Company Ltd

- Kliewer, Wendy; & Weidner, Gerdi. (1987). Type A Behavior and Aspiration : A Study of Parents and Children's Goal Setting, *Developmental Psychology*. 23(2) : 204-209.
- Koivo, Anne Piblak. (1983). The Relationship of student Perceptions of Study Habits and Attitudes Based on Differences in Sex, Grade, and Academic Achievement. *Dissertation Abstracts International*.
- Luthan, Fred. (1989). *Organizational Behavior*. Sted. New York : Mcgraw – Hill.
- Organ, Dennis W.; & Hamner, Clay W. (1982). *Organizational Behavior*. Plano Texas: Business Publications.
- Rathus Spencer A. (1995). *Adjustment and Growth : the Challengers of Life*. 5th ed. Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovich College.
- Roy, S.C. (1984). *Introduction to Nursing: An Adaptation Model*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice – Hall.
- Springe, N.N., (1958). *The Influence of General Social Status on The Emotional Stability of Children*. *Pedagog Sem*.
- Strube and others. (1987, January). .Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Symond, P.M. (1973). *Psychology of Parent-Child Relationship*. New York : Appleton Centery Crofts Inc.
- Worchel, Stephen and Goethalo, George R. (1989). *Adjustment Path Way to Personal Growth*. New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs
- Yamane, Taro . (1967) . *Statistics-An Introductory Analysis* . 2 ed . New York : Harper.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ชื่อเรื่อง **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง**

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 9 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามการปรับตัว

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือข้อผิดและไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาแต่อย่างใด ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็น เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามฉบับนี้

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. อายุ..... ปี
2. เกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) ในภาคเรียนที่ผ่านมาคือ.....
3. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้เฉลี่ยรวมกัน.....บาท/เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	นักเรียนเตรียมหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมาครบทุกครั้ง					
2	ขณะเรียนนักเรียนคิดถึงเรื่องอื่น					
3	นักเรียนแบ่งเวลาในแต่ละวันเพื่ออ่านหนังสือเรียน					
4	นักเรียนพูดคุยกับเพื่อนในขณะที่เรียน					
5	นักเรียนไม่ตั้งใจฟังขณะที่ครูสอน					
6	นักเรียนส่งการบ้านตรงตามเวลาที่กำหนด					
7	นักเรียนมักลอกการบ้านของเพื่อน					
8	นักเรียนมักเข้าเรียนสาย					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
9	นักเรียนเพื่อการอ่านหนังสือและทำการบ้าน					
10	นักเรียนแบ่งเวลาเพื่อฝึกทำแบบฝึกหัดและทบทวน บทเรียน					
11	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนมาประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน					
12	นักเรียนอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนสอบ					
13	นักเรียนขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูผู้สอนนอก เวลาเรียน					
14	เมื่อครูให้ส่งรายงาน นักเรียนรอให้ใกล้ถึงกำหนด ส่งงานจึงค่อยเริ่มทำ					
15	นักเรียนไม่ได้อ่านหนังสือในเรื่องที่จะเรียนมา ล่วงหน้า					
16	นักเรียนไม่เคยขาดเรียนเลย					
17	นักเรียนจดบันทึกความรู้ที่ครูอธิบายนอกเหนือจาก บทเรียน					
18	นักเรียนทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้ข้อความ สำคัญที่ครูผู้สอนเน้น					
19	นักเรียนตั้งใจฟังครูสอนทุกครั้ง					
20	นักเรียนทำงานอื่นมากเกินไปจนละเลยการทำ การบ้าน					
21	นักเรียนตรวจทานการบ้านก่อนส่งครูทุกครั้ง					
22	เมื่อทราบกำหนดการสอบ นักเรียนรีบวางแผนอ่าน หนังสือเพื่อเตรียมสอบทันที					
23	เมื่อนักเรียนขาดเรียน นักเรียนรีบสอบถามเนื้อหาที่ เรียนจากเพื่อน					
24	เมื่อครูเปิดโอกาสให้ถาม นักเรียนไม่เคยถามข้อ สงสัยใดๆ					
25	เมื่อไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน นักเรียนรีบ สอบถามจากครูหลังเลิกเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อพบอุปสรรคในการทำงาน					
2	นักเรียนรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่นักเรียนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
3	นักเรียนคิดว่าเวลาช่วงผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่นักเรียนตั้งใจไว้ได้					
4	นักเรียนรู้สึกว่า เป็นการเสียเวลา ถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					
5	นักเรียนรู้สึกว่าต้องทำงานอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
6	นักเรียนคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจนักเรียน					
7	นักเรียนรู้สึกว่าอยากทำกิจกรรมให้เสร็จโดยเร็วเท่าที่ทำได้					
8	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น โรงอาหาร ร้านค้า					
9	นักเรียนไม่ชอบให้ใครหรือมีอะไรมาขัดจังหวะการทำงานของนักเรียน					
10	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขี้ไปที					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
11	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนเป็นคนที่จริงจังกับการทำงาน					
12	นักเรียนเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจอ					
13	นักเรียนชอบทำงานที่นักเรียนรับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
14	เมื่อนักเรียนกำลังฟังคนอื่นพูดไร้สาระนักเรียนรู้สึกเบื่อ จึงมักหาทางเลี่ยง					
15	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิด เมื่อต้องทำสิ่งซ้ำซาก					
16	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักจบ					
17	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
18	นักเรียนเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่างๆด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ อัตมโนทัศน์ เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ด้านร่างกาย</u>					
1	นักเรียนพอใจรูปร่างของตนเอง					
2	นักเรียนมีบุคลิกลักษณะดี					
3	นักเรียนมีรูปร่างหน้าตาดี					
4	นักเรียนแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
5	นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง					
6	นักเรียนยืน เดิน นั่ง ได้สง่า					
7	นักเรียนแต่งกายได้เหมาะสมกับกาลเทศะ					
	<u>ด้านความสามารถ</u>					
8	ไม่ว่าจะทำอะไรนักเรียนมักประสบความสำเร็จ					
9	เมื่อเจออุปสรรค นักเรียนมักท้อแท้ และล้มเลิก สิ่งที่จะทำ					
10	นักเรียนจำสิ่งต่างๆได้แม่นยำ					
11	เวลาอ่านหนังสือนักเรียนสามารถจับใจความ สำคัญได้					
12	นักเรียนเป็นคนเรียนเก่ง					

ข้อ	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
13	นักเรียนสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้					
14	นักเรียนรู้สึกประหม่าเมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน					
15	นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นเรื่องต่างๆ					
	<u>ด้านสังคม</u>					
16	นักเรียนคิดว่าเพื่อนชอบนิสัยของนักเรียน					
17	นักเรียนหงุดหงิดเพื่อนเป็นประจำ					
18	นักเรียนมีเพื่อนมาก					
19	นักเรียนเป็นคนที่เพื่อนไว้วางใจ					
20	นักเรียนรู้สึกว่าตนเองขาดลักษณะการเป็นผู้นำหรือหัวหน้า					
21	นักเรียนรู้สึกว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ให้เพื่อนได้					
22	เพื่อนส่วนมากนิยมชมชอบความสามารถของนักเรียน					
23	นักเรียนเป็นที่รู้จักของเพื่อนฝูง					
24	นักเรียนร่วมมือในการทำงานได้กับทุกคน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อสมาชิกในครอบครัว</u>					
1	นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำของสมาชิกในครอบครัว					
2	นักเรียนไม่ใส่ใจกับคำแนะนำคำสั่งสอนของสมาชิกในครอบครัว					
3	นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของสมาชิกในครอบครัว					
4	นักเรียนชอบช่วยเหลืองานต่างๆภายในบ้าน					
5	นักเรียนมีความคิดเห็นขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัว					
6	นักเรียนไม่สามารถพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อปรึกษาปัญหาต่างๆ					
7	นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสมาชิกในครอบครัว					
8	นักเรียนทำความเคารพสมาชิกในครอบครัว					
9	นักเรียนตระหนักถึงความหวังดีที่สมาชิกในครอบครัวสนับสนุนด้านการเรียนแก่นักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวต่อนักเรียน</u>					
10	สมาชิกในครอบครัวแสดงความห่วงใยเมื่อนักเรียนกลับบ้านผิดเวลา					
11	สมาชิกในครอบครัวไม่ใส่ใจในเรื่องการเรียนของนักเรียน					
12	สมาชิกในครอบครัวพูดให้กำลังใจเมื่อนักเรียนไม่สบายใจ					
13	สมาชิกในครอบครัวพูดชื่นชมเมื่อนักเรียนได้ผลการเรียนดี					
14	สมาชิกในครอบครัวไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
15	สมาชิกในครอบครัวสอบถามเรื่องการเรียนของนักเรียนอยู่เสมอ					
16	สมาชิกในครอบครัว ไม่ไว้ใจใจให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆกับเพื่อนตามลำพัง					
17	เมื่อนักเรียนทำความผิด สมาชิกในครอบครัวว่ากล่าวโดยไม่ถามเหตุผล					
18	สมาชิกในครอบครัวแสดงความรักให้เห็นด้วยการกระทำ					
19	เมื่อใกล้สอบสมาชิกในครอบครัวพูดอวยพรและให้กำลังใจนักเรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>สถานที่เรียน</u>					
1	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2	ห้องเรียนคับแคบ					
3	บริเวณรอบโรงเรียนมีสถานที่พักผ่อนที่ร่มรื่น					
4	โรงเรียนมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี					
5	โรงเรียนมีสถานที่ให้นักเรียนนั่งอ่านหนังสือเพียงพอ					
6	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ					
7	ห้องเรียนมีความสะอาด					
8	ห้องเรียนกว้างขวางเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน					
9	โต๊ะเก้าอี้มีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน					
10	ห้องเรียนอากาศถ่ายเทได้ดี					
11	สภาพห้องเรียนเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เรียน					
	<u>สื่อและอุปกรณ์การสอน</u>					
12	สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
13	ห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ					
14	บริเวณอาคารเรียนมีการจัดสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนของนักเรียน					
15	โรงเรียนมีอุปกรณ์สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
16	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับรายวิชา					
17	ห้องเรียนมีระบบขยายเสียงที่ช่วยให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนได้ยินครูสอนอย่างทั่วถึง					
18	โรงเรียนมีอุปกรณ์ช่วยสอนที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
19	ครูผู้สอนใช้สื่อประกอบการสอนที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้					
20	เครื่องมือที่ช่วยในการสอนอยู่ในสภาพที่เก่าและชำรุด					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u>					
1	นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู					
2	นักเรียนไม่เคยปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับครู					
3	นักเรียนทำความเคารพครูทั้งในและนอกห้องเรียน					
4	นักเรียนรู้สึกมีกำลังใจในการเรียน เมื่อครูชม					
5	นักเรียนรู้สึกโกรธเมื่อถูกครูลงโทษ					
6	เมื่อนักเรียนทำงานบกพร่องครูมักแนะนำสิ่งที่ถูกต้องให้					
7	นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู					
8	นักเรียนไม่กล้าซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัย					
9	นักเรียนมักขอคำแนะนำด้านการเรียนเพิ่มเติมจากครู					
10	นักเรียนช่วยงานครูเมื่อมีโอกาส					
	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u>					
11	ครูส่วนใหญ่ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
12	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
13	ครูว่ากล่าวตักเตือนเมื่อเห็นนักเรียนทำผิด ระเบียบ					
14	ครูให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่เมื่อนักเรียนมี ปัญหา					
15	ครูรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
16	ครูยิ้มแย้มทักทาย เมื่อพบนักเรียนนอก ห้องเรียน					
17	ครูตัดสินอย่างยุติธรรมเมื่อเกิดการทะเลาะ วิวาทกันระหว่างนักเรียนในชั้นเรียน					
18	ครูพูดจากับนักเรียนด้วยความไพเราะ					
19	ครูให้อภัยเมื่อนักเรียนทำผิด					
20	ครูให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี					
21	ครูให้ความสนใจนักเรียนทุกคน ถึงแม้ว่า นักเรียนบางคนเรียนหนังสือไม่เก่ง					
22	ครูให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆกับ นักเรียน					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1	นักเรียนเข้ากับเพื่อนไม่ได้					
2	นักเรียนสามารถปรึกษาเพื่อนได้ทุกเรื่อง					
3	นักเรียนสามารถพูดคุยกับเพื่อนได้ทุกคน					
4	เมื่อนักเรียนทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนในห้องที่เข้าใจจะช่วยอธิบายให้					
5	ในการทำงานกลุ่มนักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
6	นักเรียนเป็นที่พึ่งของเพื่อนในการเรียนเสมอ					
7	นักเรียนเป็นที่รักของเพื่อนๆในห้องเรียน					
8	เพื่อนบางคนไม่ชอบนักเรียน					
9	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มด้วยความเต็มใจ					
10	นักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสามัคคี					
11	เพื่อนในห้องคอยเตือนให้นักเรียนอ่านหนังสือก่อนสอบ					
12	นักเรียนมีเพื่อนสนิทที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในเรื่องส่วนตัวและเรื่องเรียน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
13	เมื่อเพื่อนได้คะแนนดี นักเรียนมักอิจฉาอยู่ในใจ					
14	เมื่อเพื่อนทำความดี นักเรียนชมเชยเพื่อนด้วยความจริงใจ					
15	นักเรียนกับเพื่อนไม่เคยทะเลาะกัน					
16	เมื่อเพื่อนขาดเรียนไปหลายวัน นักเรียนรู้สึกเป็นห่วงและช่วยติดตามให้เพื่อนกลับมาเรียน					
17	เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนมีความทุกข์ นักเรียนจะพูดปลอบใจเพื่อน					
18	เมื่อเพื่อนไม่มาเรียนหนังสือ นักเรียนเป็นคนเก็บเอกสารไว้ให้เพื่อนทุกครั้ง					
19	เพื่อนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม					
20	นักเรียนไม่ค่อยมีเพื่อน					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการปรับตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัว เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
	<u>ด้านการเรียน</u>					
1	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ จะซักถามข้อสงสัยจากครูในทันที					
2	นักเรียนมักตื่นสายไปเรียนไม่ทัน					
3	นักเรียนไม่เคยลอกงานจากเพื่อนส่งครู					
4	นักเรียนไม่กล้าซักถามผู้อื่นเมื่อมีข้อสงสัยในวิชาที่เรียน					
5	นักเรียนทบทวนบทเรียนที่ครูสอนทุกวัน					
6	นักเรียนจำกัดความรู้ที่ครูสอนในบทเรียนได้					
7	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนหรือมีข้อสงสัย นักเรียนมักหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง					
8	นักเรียนไม่เคยฝึกทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดที่ครูสั่ง					
9	เมื่อครูสอนในสิ่งที่นักเรียนไม่เคยรู้มาก่อน นักเรียนมักจดบันทึกไว้					
10	ในชั่วโมงเรียน นักเรียนตอบคำถามครูทุกครั้งที่มีโอกาส					
11	นักเรียนเรียนพิเศษเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนความรู้					
12	นักเรียนไม่ใส่ใจแก้ปัญหาเมื่อเรียนไม่เข้าใจ					

ข้อ	ข้อความ	จริง	จริง	จริง	จริง	จริงน้อย
-----	---------	------	------	------	------	----------

		ที่สุด		บ้าง	น้อย	ที่สุด
13	แม้บทเรียนที่เรียนยาก แต่นักเรียนก็พยายามอ่านทบทวนหลายครั้งจนเข้าใจ					
	<u>ด้านการเงิน</u>					
14	นักเรียนหลีกเลี่ยงการไปเดินห้างสรรพสินค้ากับเพื่อน					
15	นักเรียนไม่สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่นักเรียนตั้งใจไว้					
16	นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้าและทำตามแผนนั้น					
17	นักเรียนนึกถึงคุณค่าของเงินอยู่เสมอก่อนที่จะนำเงินไปซื้อสิ่งของต่างๆ					
18	นักเรียนจะทำลายสิ่งของเมื่อนักเรียนโกรธ					
	<u>ด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว</u>					
19	นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและยอมรับข้อผิดพลาดของตัวเองได้					
20	นักเรียนรู้สึกเหงา ว่าเหว เพราะไม่มีเพื่อนสนิท					
21	นักเรียนนำความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
22	นักเรียนพอใจในความเป็นตัวเอง					
23	นักเรียนมักเล่นกีฬา เมื่อมีเวลาว่าง					
24	นักเรียนช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวทำงานบ้านเมื่อกลับจากโรงเรียน					
25	นักเรียนสามารถทำอาหารรับประทานได้เมื่อต้องอยู่คนเดียว					
26	นักเรียนไม่สามารถซักผ้า รีดผ้าด้วยตนเองได้					
27	นักเรียนสามารถแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวได้ เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน เป็นต้น					
28	เมื่อมีเวลาว่าง นักเรียนช่วยสมาชิกในครอบครัวทำงาน					

ข้อ	ข้อความ	จริง	จริง	จริง	จริง	จริงน้อย
-----	---------	------	------	------	------	----------

		ที่สุด		บ้าง	น้อย	ที่สุด
29	นักเรียนไม่สามารถแบ่งเวลาในการเรียนและการช่วยงานบ้านได้					
30	เมื่อมีเวลาว่างนักเรียนชอบประดิษฐ์ของใช้เอง					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิตยทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.050
2	4.153
3	6.521
4	3.400
5	5.511
6	5.807
7	5.049
8	3.615
9	7.108
10	7.049
11	4.656
12	5.761
13	5.370
14	4.401
15	6.763
16	4.085
17	3.785
18	5.459
19	4.722
20	5.347
21	3.889
22	4.847
23	3.270
24	4.873
25	4.272

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.682
2	6.326
3	2.683
4	5.072
5	4.005
6	6.842
7	4.775
8	3.867
9	5.222
10	7.933
11	5.359
12	4.434
13	3.569
14	3.743
15	6.919
16	6.072
17	3.371
18	3.682

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .784

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.346
2	4.488
3	5.765
4	3.754
5	4.958
6	5.146
7	4.080
8	4.183
9	5.407
10	4.775
11	4.560
12	4.096
13	5.864
14	3.371
15	9.513
16	5.025
17	4.334
18	6.316
19	5.391
20	8.160
21	3.638
22	5.324
23	6.436
24	4.845

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .849

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.009
2	4.872
3	6.249
4	3.675
5	3.174
6	10.304
7	5.580
8	5.927
9	4.638
10	3.726
11	5.571
12	7.448
13	7.355
14	6.674
15	5.524
16	3.426
17	7.252
18	5.356
19	5.888

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .877

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.489
2	5.563
3	5.900
4	8.065
5	5.834
6	10.465
7	5.158
8	6.493
9	5.723
10	7.188
11	7.323
12	6.327
13	7.155
14	6.614
15	4.629
16	7.010
17	3.533
18	5.209
19	7.500
20	5.829

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .887

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.417
2	5.035
3	4.106
4	5.149
5	4.086
6	5.841
7	5.166
8	3.218
9	6.390
10	3.843
11	7.188
12	6.121
13	5.381
14	9.165
15	9.650
16	6.278
17	6.425
18	8.568
19	6.503
20	9.033
21	8.781
22	6.950

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .893

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.759
2	8.947
3	6.042
4	7.667
5	6.646
6	4.000
7	7.507
8	3.507
9	7.833
10	9.279
11	8.198
12	7.538
13	5.625
14	9.770
15	3.035
16	7.049
17	7.157
18	5.522
19	3.445
20	6.385

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .890

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการปรับตัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.087
2	2.453
3	4.353
4	4.459
5	5.220
6	5.051
7	5.075
8	4.200
9	4.064
10	4.325
11	2.069
12	3.865
13	5.746
14	2.093
15	2.571
16	1.826
17	5.179
18	4.314
19	4.792
20	4.602
21	5.156
22	4.885
23	2.506
24	6.299
25	4.254
26	4.382
27	4.000
28	4.495
29	4.157

ตาราง 13 (ต่อ)

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ (t)
30	2.345

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .801

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 0556

วันที่ 26 มกราคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพริยง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาสณา จุลรัตน์ และรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพริยง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 0554

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 มกราคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง

เนื่องด้วย นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาสนา จุฬรัตน์ และรองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-7481-149

ที่ ศธ 0519.12/ 0555

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 มกราคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

เนื่องด้วย นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาสนา จุลรัตน์ และรองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-7481-149

ที่ ศธ 0519.12/ 0306

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย

เนื่องด้วย นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพ็ญ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พาสณา จุลรัตน์ และรองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 296 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2553

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพ็ญ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-7481-149

ที่ ศธ 0519.12/ 1888

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท23 กรุงเทพฯ 10110

19 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมการสอบปากเปล่าปริญญาโท

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

เนื่องด้วย นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ได้ทำปริญญาโท เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง” ได้รับอนุมัติให้สอบปากเปล่าปริญญาโท ในวันที่ 21 เมษายน 2553 เวลา 08.00-10.00 น. ณ ห้อง 12-407 ตึก 12 คณะศึกษาศาสตร์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญเป็นกรรมการเพิ่มเติมสอบปากเปล่าปริญญาโทของนิสิตผู้นี้ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในครั้งนี้ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2258-4119, 0-2649-5067

โทรสาร. 0-2258-4119

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวกอปรทิพย์ พร้อมเพรียง
วันเดือนปีเกิด	22 พฤษภาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	125 หมู่ 6 ตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง 21120 โทร 038641188
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2541	ประถมศึกษา จากโรงเรียนอนุบาลระยอง
พ.ศ.2547	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนระยองวิทยาคม
พ.ศ.2551	วิชาเอกการแนะแนว จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2553	การศึกษามหาบัณฑิต สาขา จิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร